

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

(на матеріалах АТ КБ «Приватбанк», Чернівецька обл., Чернівецький район,
м. Новоселиця)

Студента 2 курсу, 702 групи
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа, страхування та
фондовий ринок»
освітньої програми
«Фінансовий моніторинг та
податковий менеджмент»

Битяна
Максима
Ілліча

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Томнюк
Тетяна
Леонідівна

В.о. завідувача кафедри
к.е.н., доцент

Багрій
Конон
Леонідович

Чернівці 2025

АНОТАЦІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Студента Битяна Максима Ілліча

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Тема роботи: Банківський сектор України: виклики та особливості функціонування в умовах воєнного стану

Анотація

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретико-методологічні засади функціонування банківського сектору та його роль у забезпеченні економічного розвитку держави. Проаналізовано значення банківського сектору як ключової ланки фінансової системи, досліджено категорію фінансової стійкості та фактори, що визначають її рівень. Особливу увагу приділено впливу цифровізації на діяльність банків у період воєнного стану.

У другому розділі здійснено комплексний моніторинг функціонування банківського сектору під час війни на прикладі АТ КБ «Приватбанк». Проведено аналіз основних результатів діяльності банку за 2022–2024 роки, оцінено його фінансову стійкість, здатність протистояти ризикам та адаптуватися до кризових умов. Досліджено специфіку активних і пасивних операцій банку в умовах воєнного стану та визначено ключові тенденції його розвитку.

У третьому розділі визначено вектори трансформації банківського сектору України у воєнний період. Обґрунтовано шляхи підвищення фінансової стійкості банків, можливості вдосконалення управління зобов'язаннями та кредитними ризиками, а також напрями зміцнення кібербезпеки з урахуванням зростання кіберзагроз. Запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності функціонування банківського сектору в умовах війни та в післявоєнний період.

Кваліфікаційна робота викладена на 83 сторінках комп'ютерного тексту. Складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

Ключові слова: банківський сектор, фінансова стійкість, цифровізація, Приватбанк, воєнний стан, банківські операції, кібербезпека.

The summary

The qualification work examines the theoretical and methodological foundations of the functioning of the banking sector and its role in ensuring the economic development of the state. The study analyzes the importance of the banking sector as a key component of the financial system, explores the concept of financial stability, and identifies the main factors influencing it. Particular attention is paid to the impact of digitalization on banking activities under martial law.

The second section provides a comprehensive monitoring of the banking sector during wartime using the case of JSC CB “Privatbank.” The analysis covers the bank’s performance indicators for 2022–2024, assesses its financial stability, resilience to risks, and ability to adapt to crisis conditions. The specifics of the bank’s active and passive operations during martial law are examined, and key development trends are identified.

The third section outlines the transformation vectors of the Ukrainian banking sector under wartime conditions. The work substantiates ways to strengthen financial stability, improve liability and credit risk management, and enhance cybersecurity in response to increasing digital threats. Recommendations are proposed to improve the efficiency of the banking sector both during the war and in the post-war recovery period.

The qualification work is presented on 83 pages of computer text. It consists of an introduction, three sections, conclusions and proposals, a list of sources used and appendices.

Keywords: banking sector, financial stability, digitalization, Privatbank, martial law, banking operations, cybersecurity.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ	7
1.1. Значення банківського сектору в економічному розвитку країни	7
1.2. Фінансова стійкість банківського сектору як запорука економічного розвитку держави	12
1.3. Вплив цифровізації на банківський сектор в Україні в умовах воєнного стану	17
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. МОНІТОРИНГ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»	22
2.1. Аналіз основних показників діяльності АТ КБ «Приватбанк» за 2022–2024 роки	22
2.2. Аналіз фінансової стійкості АТ КБ «Приватбанк» в період воєнного стану	30
2.3. Аналіз операцій АТ КБ «Приватбанк» у 2022-2024 роках	33
Висновки до розділу 2	40
РОЗДІЛ 3. ВЕКТОРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	42
3.1. Шляхи підвищення фінансової стійкості банківського сектору в умовах воєнного стану	42
3.2. Можливості підвищення ефективності управління зобов'язаннями банків та кредитними ризиками	46
3.3. Шляхи підвищення ефективності кібербезпеки банківського сектору в умовах воєнного стану	53
Висновки до розділу 3	56
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Повномасштабна війна спричинила безпрецедентні виклики для банківських установ: різке зростання кредитних і операційних ризиків, руйнування інфраструктури, міграцію населення, підвищений попит на готівку, появу нових кіберзагроз, а також необхідність оперативного адаптування до регуляторних змін. Одночасно банки відіграють стратегічну роль у фінансуванні оборонних потреб та стабілізації державних фінансів через операції з ОВДП та участь у програмах підтримки економіки. За таких умов дослідження особливостей роботи банків у воєнний час, оцінка їх стійкості, адаптаційних механізмів та спроможності підтримувати фінансову інфраструктуру стає вкрай важливим як для формування ефективної державної політики, так і для розробки практичних рішень, спрямованих на зміцнення банківського сектору у період високої турбулентності.

Методологічні підходи до аналізу функціонування та структурних змін у банківському секторі сформовані у працях численних авторів, серед яких варто відзначити К. Боумена, З. Варналія, З. Васильченко, П. Гохана, Д. Депаμφіліса, О. Дзюблюка, Л. Жердецьку, Г. Карчеву, Т. Коллера, Т. Коупленда, М. Крупку, Ф. Лііса, О. Любіча, Т. Майорову, Т. Мельник, Б. Мільнера, П. Моросіні, Д. Мурріна, П. Нікіфорова, С. Онишко, В. Опаріна, С. Ріда, А. Ріда Лажу, Н. Савчук, А. Саркисянц, Дж. Сінкі, Т. Смовженко, У. Стеджера, Дж. Хікса, І. Школьника, В. Федосова та інших. Попри значний обсяг існуючих розробок, в умовах нестабільності банківської системи та потреби пошуку нових механізмів забезпечення економічного зростання України питанням трансформації та розвитку банківської системи належить зберігається висока наукова та практична актуальність.

Мета і завдання дослідження. *Метою* кваліфікаційної роботи є визначення ролі банківського сектору у забезпеченні економічного розвитку держави та формування пропозицій щодо підвищення результативності функціонування банківського сектору в умовах воєнного стану в Україні.

Досягнення поставленої мети потребує виконання комплексу взаємопов'язаних завдань, серед яких:

- розкрити значення банківського сектору в економічному розвитку країни;
- охарактеризувати фінансову стійкість банківського сектору як запоруки економічного розвитку держави;
- дослідити вплив цифровізації на банківський сектор в Україні в умовах воєного стану;
- провести моніторинг діяльності АТ КБ «Приватбанк» за 2022–2024 роки;
- визначити шляхи підвищення фінансової стійкості банківського сектору в умовах воєнного стану;
- виявити можливості підвищення ефективності управління зобов'язаннями банків та кредитними ризиками;
- окреслити шляхи підвищення ефективності кібербезпеки банківського сектору в умовах воєнного стану.

Об'єктом дослідження виступають процеси функціонування банківської системи України як складної соціально-економічної й фінансової підсистеми.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні положення, методичні підходи та практичні аспекти впливу банківської системи на економічний розвиток держави в умовах воєнного стану в Україні.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Історичний та аналітичний методи використано під час дослідження ролі банківського сектору у формуванні конкурентоспроможної економіки. Методи аналізу та синтезу, а також графічний метод застосовано під час оцінювання результатів діяльності банківського сектору та АТ КБ «Приватбанк» в умовах воєнного стану. Методи абстрагування та логічної інтерпретації використано для уточнення базових категорій і понять, які становлять наукову основу дослідження. Системно-структурний підхід, методи компаративного аналізу, аналогій та експертних оцінок застосовано під час обґрунтування напрямів підвищення ефективності функціонування банківської системи.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну основу роботи сформували законодавчі та нормативно-правові акти України й інших країн щодо регулювання банківської діяльності та забезпечення конкуренції на фінансових ринках; статистичні матеріали Національного банку України, офіційна річна звітність АТ КБ «Приватбанк»; публікації українських і зарубіжних учених у періодичних виданнях; довідкова література, дані мережі інтернет, а також аналітичні розрахунки й узагальнення автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в подальшому розвитку теоретико-методологічних засад функціонування банківського сектору в складних економічних умовах, обумовлених військовим станом, а також обґрунтування перспективних напрямів трансформації банківського сектору, посилення його стійкості.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що сформульовані теоретичні положення, методичні підходи й аналітичні висновки можуть бути використані для подальшого вдосконалення практики функціонування банківського сектору України з метою забезпечення сталого економічного розвитку держави та зміцнення її фінансової стабільності в умовах воєнного стану.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано наукову статтю на тему «Фінансова стійкість банківського сектору як запорука економічного розвитку держави» (Збірник студентських наукових праць, випуск XXXVI, 2025). Результати дослідження апробовано на студентській науковій інтернет-конференції іноземними мовами у рамках міжнародного проєкту «Зв'язки між теорією та практикою в транскордонній освіті в Румунії та Україні» з доповіддю на тему «The importance of the banking system in the implementation of economic interests of Ukraine» (27.05.2025 р. Україна, м. Чернівці, ЧТЕІ ДТЕУ).

Обсяг та структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Основний текст роботи викладено на 61 сторінці, що містять 12 таблиць і 7 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ

1.1. Значення банківського сектору в економічному розвитку країни

Формування в Україні конкурентоспроможної національної економіки потребує розбудови сучасної та дієвої банківської системи, що спиратиметься на методологічні засади ринкової економіки. На сьогодні особливо актуальним є ґрунтовний аналіз тенденцій розвитку банківського сектору та його внутрішньої побудови. У структурі національного фінансового ринку саме банки виконують роль провідних учасників та координаторів грошово-кредитних відносин. Ефективний і прибутковий банківський сектор виступає базисом економічного розвитку держави, діяльності суб'єктів господарювання та наповнення державного бюджету, а отже — безпосередньо впливає на стабільність економіки загалом. У період становлення ринкових засад конкуренція на фінансовому ринку посилюється, і від її рівня значною мірою залежить стійкість банківського сектору. Це формує потребу в підвищенні його конкурентоспроможності та адаптації механізмів регулювання до сучасних умов. Відтак функціонування банківської системи сьогодні характеризується оновленими формами взаємодії її структурних елементів, що зумовлює необхідність комплексного дослідження сутності банківського сектору та аналізу особливостей його розвитку в Україні.

Банківська система є складовою фінансової системи країни та покликана виконувати завдання, подібні до тих, що стоять перед фінансовим ринком у цілому, зокрема:

1. перетворення внутрішніх заощаджень у капітал з мінімальними трансакційними витратами;
2. забезпечення ефективного розподілу фінансових ресурсів;

3. створення інструментів реалізації основних соціально-економічних функцій держави;

4. зміцнення фінансової незалежності країни [20, с. 122].

В Україні банківська система функціонує у вигляді дворівневої структури управління фінансовими ресурсами. На верхньому рівні перебуває Національний банк України, який є центральним фінансовим інститутом та відповідає за стабільність грошово-кредитної системи. Другий рівень становлять банки різних форм власності та спеціалізації, що працюють з організаціями, підприємствами й населенням.

Як самостійний елемент економічної системи банківська система має усі ознаки системності — взаємозв'язок елементів, ієрархічність і внутрішню впорядкованість. Ключовою умовою її результативного функціонування є застосування системного підходу до організації банківської діяльності та побудови ефективних механізмів управління на всіх рівнях [29, с. 37].

Оскільки банки знаходяться в центрі фінансового обороту країни та забезпечують обслуговування всіх суб'єктів господарювання, вони є невід'ємним елементом національної економіки. Їх економічне значення виявляється у акумулюванні фінансових ресурсів усіх секторів економіки та їх подальшому інвестуванні відповідно до сформованого попиту й пропозиції, а також у забезпеченні товарних потоків необхідними грошовими ресурсами [44, с. 35].

Перш ніж деталізувати функції банківської системи та їх трансформацію в сучасних умовах, варто зазначити, що в економічній літературі існують різні наукові підходи до трактування поняття «банківська система» (у табл. 1.1).

Узагальнюючи наявні підходи, можна дійти висновку, що банківська система є цілісним механізмом, який взаємодіє з іншими складовими фінансового ринку, а як його підсистема — є елементом значно ширшої економічної системи держави.

Таблиця 1.1.

Визначення поняття «банківський сектор»

Науковець	Визначення поняття «банківської системи»	Коментарі
Олена Михайлівна Козлянченко [53]	- сукупність різних видів банків та банківських установ у їх взаємозв'язку, складова частина кредитної системи	Перевагою даного визначення є акцентування уваги на тому, що автор підкреслює структуру банківського сектору як сукупність банківських установ і соціально-економічну роль цього сектору в економіці.
Т. Фролова та З. Лутішин [56]	- сукупність банківських установ, які здійснюють грошово-кредитну діяльність і формують кредитно-фінансову основу економіки	Перевагою даного підходу є зосередження уваги на тому, що автори розглядають банківський сектор через призму банківської системи, підкреслюючи його роль у стабільності фінансової системи та взаємозв'язку з міжнародним капіталом
О. І. Береславська [29]	- сукупність банків, які підлягають як нормальному функціонуванню, так і процесам фінансової кризи, банкрутства та реструктуризації	Досліджує банківський сектор з точки зору динаміки його структурних змін
Ю. В. Ніколаєнко [31]	- частина фінансової системи, яка включає банки та установи банківської системи, та є об'єктом державного регулювання для забезпечення стабільності й безпеки	Визначає банківський сектор у контексті фінансової безпеки, підкреслюючи значення нагляду та регуляторних заходів

На основі аналізу українських наукових джерел можна сформулювати наступне загальне визначення: банківський сектор — це сукупність банківських установ, які виконують грошово-кредитні функції, забезпечують фінансову інфраструктуру економіки та є об'єктом державного регулювання з метою підтримки їх стабільності та безпеки.

Це визначення узгоджується з підходами, які пропонуються вітчизняними дослідниками, і охоплює як інституційну (структурну) сторону банківського сектору, так і його роль у забезпеченні фінансової безпеки країни.

Порівнюючи банківський сектор з іншими підсистемами економіки, можна побачити як універсальні риси, характерні для будь-якої складної

системи, так і специфічні особливості, що відображають саме банківську природу його функціонування. До загальних ознак банківського сектору належать:

1. Наявність великої кількості однотипних елементів. Кожен окремий банк є самостійним елементом системи, але всі вони працюють в межах спільних правил і переслідують схожі цілі. Для комерційних банків основною метою виступає отримання прибутку, тоді як Національний банк України виконує макрофінансові функції та забезпечує стабільність грошово-кредитної системи.

2. Динамічний розвиток. Банківський сектор постійно змінюється, реагуючи на економічні цикли, технологічні інновації та розвиток ринкового середовища. Це знаходить прояв у модернізації інструментів банківської діяльності, розширенні спектра операцій, зміні підходів до управління ризиками та організації послуг.

3. Відносна закритість. Значна частина інформації у банківській сфері належить до категорії банківської таємниці, що законодавчо обмежує її поширення. Це робить систему досить замкненою, зорієнтованою переважно на специфічні фінансові операції та професійну взаємодію в межах ринку.

4. Здатність до саморегулювання. Банківський сектор має внутрішні механізми відновлення рівноваги. Наприклад, у разі виходу з ринку окремої установи її клієнтський сегмент та операції природним шляхом перерозподіляються між іншими банками. Так само зміна макроекономічних умов призводить до трансформації бізнес-моделей банків: спеціалізовані установи можуть ставати універсальними, розширюючи напрями своєї діяльності.

Банківська система України традиційно складається з двох рівнів: верхнього — Національного банку України, який визначає та реалізує грошово-кредитну політику, і другого — мережі банківських установ різних форм власності та філій іноземних банків, що працюють відповідно до вимог Закону України «Про банки і банківську діяльність» [1].

Сучасний розвиток фінансової сфери України характеризується домінуванням банківського сектору, що дозволяє охарактеризувати національну модель як банкоцентричну. Це означає, що серед усіх фінансових установ саме банки відіграють ключову роль у формуванні фінансових ресурсів, необхідних для економічного зростання, а також у підтриманні стабільності макроекономічного середовища. Провідне місце банків у фінансовій системі зумовлене специфікою їх функціонування, яка проявляється у таких аспектах:

1. Залучення та зберігання ліквідних коштів населення і бізнесу. Обсяги акумульованих ресурсів значною мірою визначають ступінь стійкості фінансової системи та можливості її розвитку.

2. Спрямування зібраних ресурсів у кредитування й інвестування. Банки забезпечують перетворення тимчасово вільних коштів на інвестиційні ресурси, що залучаються у виробничі процеси. В умовах ринкової економіки ефективність такого перерозподілу визначає можливості розвитку секторів, які здатні забезпечувати найвищу віддачу, а отже — впливає на структуру економіки й перспективи її зростання.

3. Трансляція монетарної політики центрального банку. Банківська система виступає основним каналом передавання рішень НБУ у фінансову сферу та реальний сектор економіки. Від її стійкості й адаптивності залежить результативність грошово-кредитного регулювання.

4. Забезпечення функціонування платіжної інфраструктури. Комерційні банки формують основу національної системи розрахунків, від їх фінансової стійкості та технологічного рівня залежить швидкість і надійність платежів у країні.

5. Заснованість банківської діяльності на довірі. Готовність громадян і підприємств розміщувати кошти в банках визначає можливості системи з нарощування ресурсної бази. Без суспільної довіри повноцінний розвиток банків є неможливим.

Однією з характерних рис нинішнього етапу функціонування банківської системи є посилення ролі Національного банку України у регулюванні банківського сектора. Політика «очищення» ринку, що передбачала виведення з нього неплатоспроможних чи проблемних установ, має суперечливі наслідки. З одного боку, вона сприяє підвищенню прозорості фінансового ринку та зміцненню дисципліни. З іншого — різке скорочення кількості банків може створювати ризики звуження конкуренції, погіршення доступності банківських послуг і потенційно впливати на умови кредитування господарюючих суб'єктів.

1.2. Фінансова стійкість банківського сектору як запорука економічного розвитку держави

На тлі нестабільної економічної ситуації, хвилі банкрутств банків протягом останніх років, скорочення обсягів вільних коштів у населення та бізнесу, рівень довіри до банків залишається недостатнім [70, с. 271]. Це прямо впливає на ресурсну базу банківських установ, звужує їх можливості кредитування та стримує здатність банківської системи генерувати нові грошові потоки. Фінансові диспропорції, що існують у банківському секторі, також погіршують його функціональний стан і зменшують довіру економічних суб'єктів до фінансової системи в цілому.

Оскільки фінансовий сектор України має виражений банкоцентричний характер, будь-яке зниження стійкості банків негайно відображається на інвестиційних та економічних процесах. Зменшення фінансової надійності банківської системи здатне спричинити спад ділової активності, обмежити споживання, погіршити купівельну спроможність і знизити темпи виробництва. Тому завдання зміцнення стійкості банківської системи сьогодні можна розглядати як одне з ключових, що визначатимуть подальший стан українського фінансового сектору. Підвищення чи зниження рівня стійкості, що формується під впливом набору фінансових показників, у сучасних умовах

здатне або вивести банк з ринку, або навпаки – забезпечити йому суттєві конкурентні переваги.

Стабільний рівень стійкості банківської системи виступає одним із базових чинників успішного функціонування економіки, адже саме банківський сектор забезпечує фінансовими ресурсами ключові сфери господарювання. Накопичення капіталу, кредитна підтримка реального сектору та здатність банків залишатися платоспроможними мають прямий зв'язок із можливістю досягнення ВВП зростаючими темпами. Отже, поступальний розвиток економіки України можливий лише за умови стабільної трансформації та зміцнення банківської системи.

Перш ніж конкретизувати поняття «фінансова стійкість», доцільно звернутися до ширшого терміна – «стійкість». У науковій літературі він часто пов'язується з такими категоріями, як «рівновага», «надійність» та «стабільність». Хоча поняття «стійкість» і «стабільність» є близькими, між ними існує важлива відмінність: стабільність характеризує здатність до постійного відтворення, тоді як стійкість формується та змінюється під впливом умов функціонування. У літературі також простежується зв'язок між стійкістю банку та його надійністю, хоча ці терміни не є тотожними.

Щоб визначити сутність фінансової стійкості банківської системи, розглянемо цей термін у контексті системного підходу. Так, Н. Ситник і І. Васків [69, с. 130] підкреслюють, що фінансова стійкість полягає у здатності банківської системи виконувати як традиційні, так і нові функції, незалежно від характеру зовнішнього впливу, з можливістю якісної зміни внутрішньої структури. О. Барановський [20, с. 123] трактує фінансову стійкість як здатність банківської системи підтримувати нормативні показники фінансових індикаторів незалежно від зовнішніх та внутрішніх чинників. На думку О. Крухмаль [46, с. 48], фінансова стійкість проявляється в можливості банків протистояти несприятливим ринковим умовам та забезпечувати збереження вкладів фізичних і юридичних осіб, водночас захищаючи інтереси власників банків.

Р. С. Вовченко [27, с. 52] визначає фінансову стійкість банківської системи як кількісну і якісну характеристику здатності трансформувати ресурси з мінімальними ризиками та максимальною ефективністю, забезпечуючи при цьому виконання ключових функцій у мінливому ринковому середовищі.

Узагальнення наукових підходів дозволяє зробити висновок, що фінансова стійкість банківської системи є комплексною характеристикою, завдяки якій реалізується життєздатність та можливість розвитку банків за умов дії внутрішніх і зовнішніх факторів. Висока волатильність ринку робить фінансову стійкість динамічною категорією, оскільки зміна ринкових індикаторів неминуче відображається на показниках функціонування банків [31].

При цьому важливо розрізняти стійкість банківського сектору загалом та окремого банку. На макрорівні стійкість відображає стан розвитку всієї банківської системи, тоді як на мікрорівні – характеризує здатність конкретної установи забезпечувати власне стабільне функціонування.

Цілком логічним є підхід В. Коваленка, який визначає стійкість банку як можливість банківської установи ефективно трансформувати наявні ресурси – фінансові, кадрові, технологічні – та виконувати свої функції з мінімальними ризиками, незважаючи на вплив зовнішніх і внутрішніх факторів [41].

Загалом фінансову стійкість банку можна оцінювати через збалансованість фінансових потоків, здатність підтримувати платоспроможність і ліквідність та забезпечувати прибуткову діяльність. Стійкий банк – це установа, яка постійно виконує свої зобов'язання та забезпечує дохідність на рівні, достатньому для повноцінного функціонування в конкурентному середовищі [20, с. 17]. Зважаючи на вплив численних внутрішніх та зовнішніх чинників, важливо здійснити їх класифікацію та систематизацію (рис. 1.1).

Серед зовнішніх чинників, що впливають на фінансову стійкість банків, вагоме місце займають економічні та глобалізаційні фактори. Загальний

економічний стан країни формується під впливом таких показників, як стан платіжного балансу, інвестиційний клімат, ситуація у реальному секторі господарства, масштаби тіньової економіки та рівень оновлення виробничих потужностей.

Посилення глобалізації у світовій економіці спричинило формування єдиного фінансового ринку, на якому фінансові процеси інтегрувались і прискорились. У таких умовах поширення кризових явищ відбувається значно швидше, і їх вплив на українські банки стає майже неминучим. Таким чином, будь-які коливання на світових фінансових ринках можуть оперативно відбиватися на національному банківському секторі, знижуючи його стійкість.

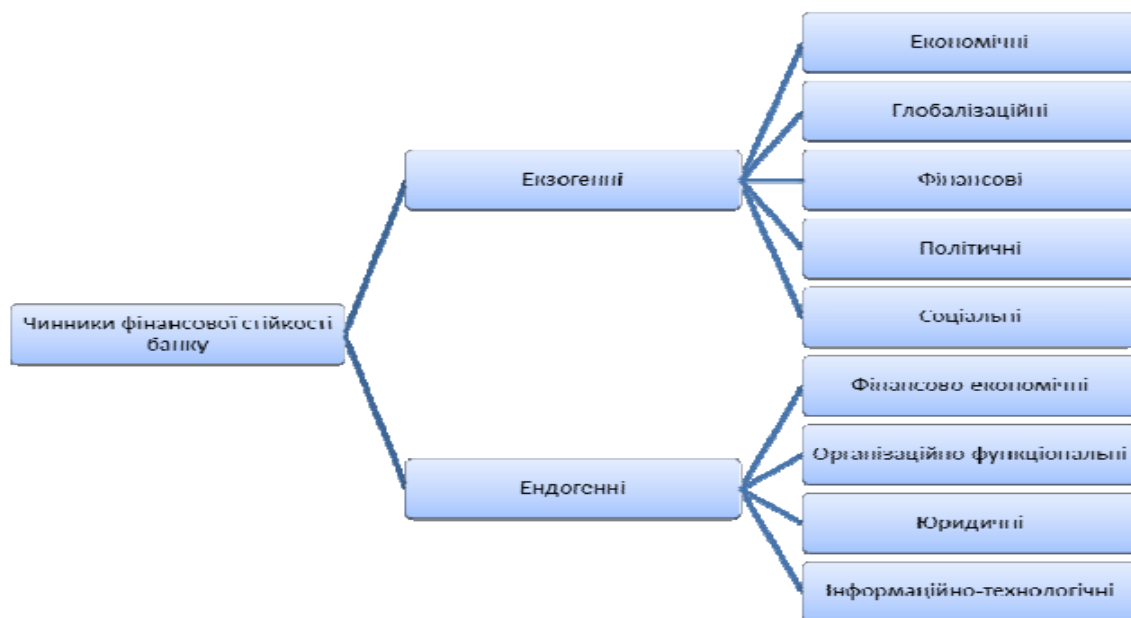

Рис. 1.2. Чинники фінансової стійкості банку

Фінансові чинники впливу визначаються попитом і пропозицією грошових ресурсів, темпами інфляції та очікуваннями щодо її зміни, вартістю обслуговування державного боргу і графіком його погашення, доходністю ринку цінних паперів, обмінним курсом національної валюти, грошовою емісією та характером монетарної політики центрального банку.

Політичні чинники проявляються насамперед у формуванні стабільного й передбачуваного середовища для функціонування банківського сектору, у

створенні прозорих та однакових для всіх учасників правил на фінансовому ринку, а також у забезпеченні дієвої нормативно-правової бази. Досягнення фінансової стійкості банківського сектору неможливе без внутрішньої соціальної стабільності та відповідної державної соціальної політики.

До внутрішніх чинників фінансової стійкості банків доцільно віднести фінансово-економічні показники, що пов'язані з ефективністю управління активами та пасивами, підтриманням ліквідності й достатнього рівня капіталізації. Важливу роль відіграють і організаційно-функціональні складові, зокрема якість управлінських рішень, професійний рівень персоналу та обґрунтованість стратегічного планування розвитку банку.

Окрему увагу слід приділити юридичним чинникам, які пов'язані з дотриманням регулятивних вимог і законодавства, у тому числі у сфері запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. В умовах цифрової трансформації ключового значення набувають і інформаційно-технологічні фактори: сучасне програмне забезпечення, наявність інтернет- і мобільного банкінгу, системи кіберзахисту та захисту даних клієнтів.

Аналіз фінансової стійкості банку потребує застосування статистичних, облікових, економіко-математичних та інших методів обробки даних. Важливо сформувати систему показників, що відображають діяльність банку, оцінити чинники їх зміни та встановити взаємозв'язки між ними. До основних об'єктів такого аналізу можна віднести: формування і структуру капіталу; якість активів; показники прибутковості, що дозволяють оцінити ефективність роботи; ліквідність і платоспроможність; темпи зростання; а також сукупність ризиків, що впливають на результати діяльності банку.

У сучасних умовах на фінансову стійкість банків дедалі сильніше впливають нові за своєю природою фактори. Це, зокрема, зміна підходів до формування ресурсної бази на тлі зниження процентних ставок, а також здешевлення кредитів унаслідок зростання конкуренції на фінансовому ринку. Такі тенденції, імовірно, спричинять звуження спреду та зниження рентабельності банків у середньостроковій перспективі. За оцінками НБУ, за

умов низької інфляції та стабільної макрофінансової ситуації висока вартість ресурсів перестає бути перешкодою для відновлення активного кредитування.

Паралельно змінюється інфраструктура фінансового ринку, і на окремі сегменти, які традиційно контролювали банки, дедалі активніше виходять фінансові та нефінансові компанії, зокрема представники ринку фінтех. Це означає, що банкам необхідно переглядати підходи до забезпечення власної стійкості, зміцнювати капітальні буфери та адаптовувати кредитну, депозитну та інвестиційну політики до нової ринкової ситуації.

1.3. Вплив цифровізації на банківський сектор в Україні в умовах воєнного стану

У сучасних умовах розвитку суспільства прогресивні цифрові технології активно проникають у всі сфери життєдіяльності людини, змінюючи не лише економічні процеси на рівні держави, а й фінансові взаємовідносини. Поступово більшість країн починають переходити до моделі «цифрової економіки», що базується на комп'ютеризованих системах та має очевидні конкурентні переваги для інноваційного розвитку економічних структур різного рівня. Логічно, що процес подальшої цифрової трансформації охоплює і банківську систему, яка й досі займає ключове місце у забезпеченні ефективного функціонування економіки держави, адже банки є основними учасниками платіжної інфраструктури, головними кредиторами й водночас надійним місцем зберігання коштів.

Цифровізацію слід трактувати як практичну трансформацію процесів чи об'єктів, що первинно існують у фізичній або аналоговій формі, шляхом повного чи часткового переведення їх у цифровий формат, тобто у форму, що функціонує на основі дискретних сигналів. Результатом такого перетворення, окрім можливого зростання продуктивності, є підвищення адаптивності об'єктів до технологічних змін, збільшення гнучкості та здатності швидко реагувати на потреби ринку. Це, у свою чергу, сприяє зростанню доступності

послуг та рівня задоволення клієнтів. В умовах зростаючої конкуренції у банківській сфері цифрова трансформація допомагає розширювати клієнтську аудиторію, підвищувати ринкову частку, зменшувати собівартість операцій, зміцнювати фінансову стійкість та підвищувати захищеність банківської діяльності.

Попри те, що Україна як незалежна держава існує порівняно недовго, вже в 1993 році було впроваджено систему електронних платежів (СЕП), а протягом 1996–1998 років — сформовано національну платіжну інфраструктуру на основі сучасних технологій переказу коштів [23]. Проте подальший розвиток інновацій у фінансовому секторі відбувався повільніше через недостатню готовність банківської системи, слабку інформаційну базу та тривалі економічні кризи. Так, в Україні досі зберігається проблема «цифрового розриву», коли доступ до швидкісного інтернету суттєво різниться між великими містами та малими населеними пунктами [48].

Лише у 2013 році Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні», спрямоване на комплексне просування цифрового розвитку держави в перспективі до 2023 року [8]. Тому цілком логічним є той факт, що за результатами Світового рейтингу цифрової конкурентоспроможності IMD (World Digital Competitiveness Ranking) у 2022 році Україна посіла лише 60-те місце із 63 країн [23, с. 162].

У 2015 році Національний банк України розпочав реалізацію Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2023 року, головною метою якої було створення стійкого фінансового ринку, лібералізація фінансових операцій, забезпечення чесної конкуренції, подолання наслідків криз та впорядкування ринкової інфраструктури [17]. Значну увагу у програмі приділено цифровій трансформації банківської галузі, зокрема розвитку безготівкової економіки, ринку FinTech, впровадженню сучасних ІТ-рішень (електронний документообіг, система BankID, створення центру обробки й зберігання даних та електронного архіву НБУ) [45].

У підсумку близько 64% запланованих заходів Комплексної програми було реалізовано повністю. Зокрема:

1. Безготівкова економіка. Центральним елементом цифровізації стала система електронних платежів (СЕП), яку модернізували та перевели на режим роботи 23/7, що забезпечило можливість здійснення платежів практично цілодобово. Це суттєво розширило доступність фінансових послуг і сприяло подальшому зростанню частки безготівкових розрахунків. Наразі СЕП забезпечує переважну частину міжбанківських платежів у національній валюті, обслуговуючи близько 96% таких операцій в Україні. У режимі онлайн переказ миттєво надходить на рахунок банку-одержувача, тоді як у файловому режимі транзакція займає в середньому від 10 до 20 хвилин.

2. Розвиток ринку FinTech [55, с. 30]. FinTech — це простір взаємодії інноваційних технологічних компаній, які надають фінансові продукти і послуги, що відзначаються простотою, гнучкістю, широкою доступністю та орієнтацією на потреби клієнтів [65]. Такі компанії використовують цифрові технології для реалізації сервісів, що історично належали до сфери традиційних банків: розрахунки (у тому числі мобільні платежі), споживче кредитування (зокрема P2P), страхування, надання консультацій та ін.

3. Використання сучасних ІТ-рішень.

3.1. Електронний документообіг. Для активнішого впровадження цифрових технологій Національний банк України оновив низку нормативних актів. Станом на 2022 рік до системи електронного документообігу АСКОД було підключено 3230 працівників різних підрозділів НБУ, що мають доступ до корпоративної мережі та робочих станцій. Система забезпечує повний цикл роботи з документами – від створення та погодження до реєстрації, виконання та архівування.

3.2. Система Bank ID. З 1 грудня 2016 року в Україні почала працювати національна система електронної дистанційної ідентифікації – Bank ID. Її призначення полягає у наданні громадянам можливості отримувати державні,

фінансові, комерційні та інші послуги дистанційно, без необхідності особистого звернення до установи.

3.3. Центр оброблення та зберігання даних та електронний архів НБУ. Створення Центру оброблення та зберігання даних НБУ стало ключовим кроком у модернізації інформаційної інфраструктури фінансового сектору. Це сучасний технологічний комплекс, що забезпечує обробку, збереження та передавання великих масивів інформації на базі сучасних IT-рішень [59].

Повномасштабна війна, що розпочалася у 2022 році, стала каталізатором безпрецедентного прискорення цифрової трансформації та висунула нові вимоги до організації роботи банків у кризових умовах. У ситуації, коли фізична банківська інфраструктура зазнавала системних загроз, а переміщення населення та руйнування економічних зв'язків ставали повсякденною реальністю, цифрові інструменти забезпечили можливість підтримання операційної безперервності, доступу населення до фінансових послуг та стабільності грошового обігу. Таким чином цифровізація стала не лише технологічним трендом, а фактично ключовим чинником виживання фінансового сектору в умовах воєнного стану.

Висновки до розділу 1

Проведене дослідження засвідчує, що банківський сектор є ключовою складовою національної економіки, оскільки його стан визначає темпи економічного розвитку, стабільність фінансової системи та рівень довіри суб'єктів господарювання. Банки забезпечують акумулювання ресурсів, їх трансформацію в інвестиційний капітал і здійснення платіжного обороту, а домінування банків у структурі фінансового ринку підтверджує банкоцентричний характер економіки України.

Аналіз наукових підходів дозволив узагальнити, що банківський сектор варто розглядати як сукупність установ, які функціонують у спільному нормативно-правовому полі, забезпечують грошово-кредитне обслуговування

та підтримують фінансову стабільність держави. Його фінансова стійкість є динамічною характеристикою, що залежить як від зовнішніх факторів — економічних, політичних і глобалізаційних, так і від внутрішніх — ефективності управління активами та пасивами, капіталізації та рівня технологічного розвитку. Зниження стійкості банків миттєво позначається на кредитуванні, інвестиційній активності та загальному економічному середовищі.

Окрему увагу приділено впливу цифровізації, яка стала важливим чинником модернізації фінансової інфраструктури. Використання електронних платежів, системи BankID, електронного документообігу та інших ІТ-рішень сприяє підвищенню ефективності банківської діяльності та зміцненню фінансової стійкості. В умовах воєнного стану цифрові технології забезпечують безперервність функціонування платіжної системи та захист інформаційного простору.

Загалом сучасний розвиток банківського сектору визначається поєднанням структурних змін, посиленням ролі регулятора, зростанням вимог до фінансової стійкості та активною цифровою трансформацією, що формує потребу у комплексному аналізі його функціонування та механізмів адаптації до зростаючих економічних і безпекових ризиків.

РОЗДІЛ 2

МОНІТОРИНГ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ НА ПРИКЛАДІ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

2.1. Аналіз основних показників діяльності АТ КБ «Приватбанк» за 2022–2024 роки

АТ КБ «Приватбанк» — найбільша банківська установа України, що впродовж багаторічної діяльності вибудувала репутацію ключового фінансового інституту країни, спроможного забезпечувати стабільність платіжної системи, підтримку державних фінансів та ефективне обслуговування населення й бізнесу. У період 2022–2024 рр., який характеризувався складними умовами воєнного часу, банк зберіг не просто свою операційну стійкість, а й зміг продемонструвати динамічний розвиток за більшістю структурних показників. Його роль у фінансовій системі країни була критично важливою: Приватбанк залишався основним інструментом забезпечення безперебійних платежів, надання цифрових послуг та виконання стратегічно значущих державних операцій.

У період 2021–2024 років мережа відділень АТ КБ «Приватбанк» зазнала помітних структурних змін, зумовлених як загальноекономічними умовами, так і безпрецедентними викликами, що постали перед фінансовою системою України після початку повномасштабної агресії. Якщо станом на початок 2021 року банк мав найбільшу фізичну мережу в країні — майже дві тисячі відділень (1 948 точок обслуговування), — то вже упродовж наступних років відбулися суттєві трансформації, спрямовані на оптимізацію територіальної присутності та переорієнтацію клієнтів на дистанційні канали.

2022 рік став поворотним у формуванні сучасної мережевої структури банку. Внаслідок активних бойових дій, окупації частини територій, евакуації населення та порушення логістичних ланцюгів кількість функціонуючих відділень скоротилася приблизно до 1 200, тобто орієнтовно на третину.

Зменшення фізичної присутності в низці регіонів стало вимушеним кроком, спрямованим на забезпечення безпеки персоналу та клієнтів, а також на адаптацію до значних міграційних потоків населення. Водночас банк не припинив діяльність у віддалених та прифронтових регіонах повністю: робота значної частини відділень була тимчасово законсервована або переведена у мобільні формати доступу.

Протягом 2023 року Приватбанку вдалося стабілізувати мережу та частково відновити роботу тих підрозділів, що могли функціонувати в умовах покращення безпекової ситуації. Кількість відділень у цей період становила 1207 точок обслуговування, що свідчить про перехід від етапу екстреного скорочення до етапу раціоналізації. Повернення до зростання навіть на кілька десятків відділень демонструє, що банк прагнув зберегти максимально широку територіальну присутність, аби підтримати клієнтів у регіонах, які активно відновлювали економічну діяльність.

Однак у 2024 році тенденція знову змінилася: кількість відділень скоротилася до приблизно 1127, що відображає не стільки вимушеність, скільки стратегічний підхід до оптимізації операційних витрат. Зростання частки онлайн-каналів обслуговування, збільшення використання мобільного застосунку Приват24, а також зміни в структурі попиту на банківські послуги стали тими факторами, які визначили нові параметри фізичної мережі. Наявні відділення було переорієнтовано на обслуговування операцій, що потребують особистої присутності, тоді як консультаційні та транзакційні функції набули цифрового формату.

На відміну від багатьох банків системи, Приватбанк упродовж аналізованого періоду зберіг орієнтацію на масовий ринок — фізичних осіб та малий і середній бізнес. Саме ця сегментація, підкріплена розвиненою цифровою інфраструктурою, дозволила банку не лише втримати клієнтську базу під час повномасштабної війни, а й збільшити обсяг ресурсів, забезпечуючи стабільність функціонування усього банківського сектору.

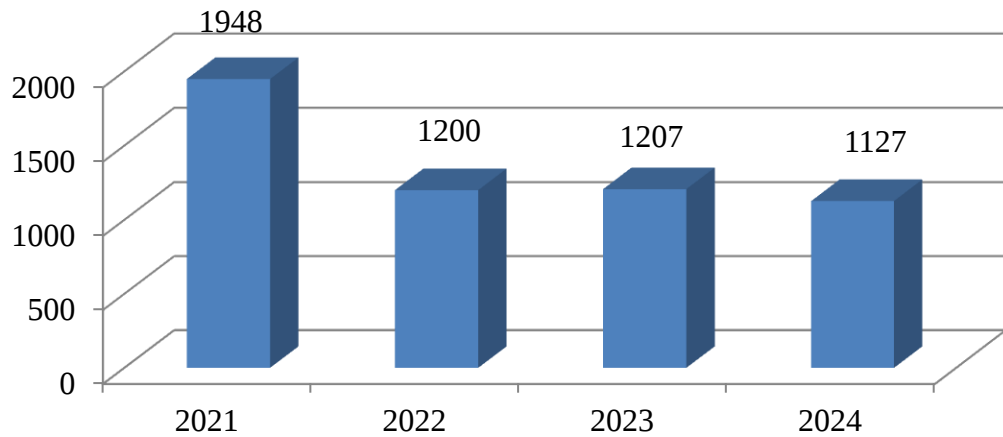

Рис. 2.1. Кількість відділень АТ КБ «Приватбанк» у 2021–2024 роках

Проведемо детальний аналіз динаміки активів, зобов'язань, прибутків, структури доходів і фінансової стійкості банку за 2022–2024 роки.

За даними окремої фінансової звітності за 2022 рік та річних звітів банку за 2023–2024 рр. можна узагальнити основні балансові показники (табл. 2.1, дод. А, Б).

Таблиця 2.1.

Основні балансові показники АТ КБ «Приватбанк» за 2022–2024 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023/ 2022, %	2024/ 2023, %
Загальні активи, млрд грн	540,6	680,1	761,5	125,8	112,0
Кошти клієнтів, млрд грн	472,0	555,0	622,0	117,6	112,1
Чистий кредитний портфель, млрд грн	92,0	97,3	112,8	105,8	115,9

У 2022–2024 рр. структура та масштаби активів Приватбанку характеризуються значним зростанням, що відображає як загальноекономічні тенденції воєнного часу, так і особливості внутрішньої бізнес-моделі банку. Загальні активи банку на 31.12.2022 становили 540,6 млрд грн. У 2023 році активи зросли на 25,8% і досягли 680 млрд грн.; у 2024 р. зростання становило +12% (761,5 млрд грн), що підкреслює як органічне зростання, так і вплив інфляції та високих відсоткових ставок (рис. 2.2).

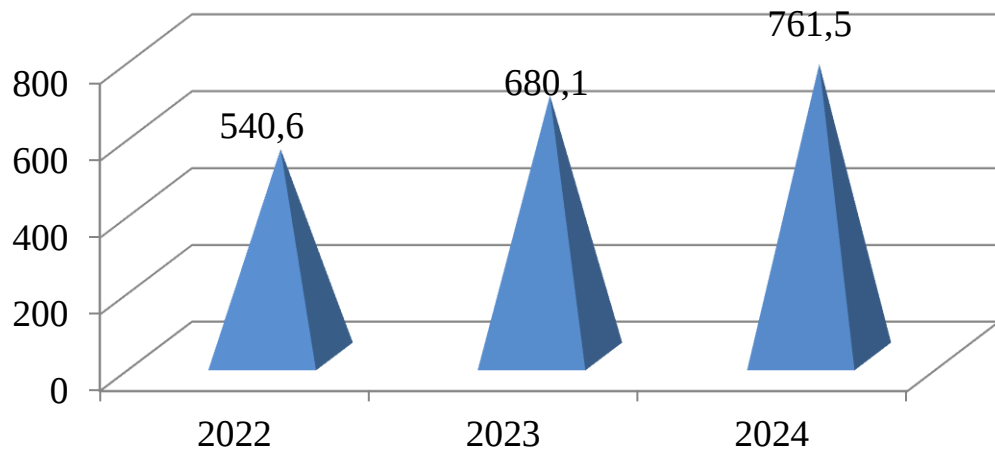

Рис. 2.2. Динаміка загальних активів АТ КБ «Приватбанк» у 2022-2024 роках, млрд. грн.

Таке суттєве збільшення пояснюється, з одного боку, масштабною роллю банку у державних платежах, а з іншого — активізацією розміщення ліквідності у державні цінні папери та інструменти НБУ, які упродовж війни стали основними напрямками інвестиційної діяльності банківського сектору.

Важливою особливістю є зростання грошових коштів та їх еквівалентів, обсяг яких протягом 2022–2023 років збільшувався пропорційно до розширення клієнтської бази та обсягів транзакцій. Приватбанк, як головний цифровий банк країни, став ключовим каналом для здійснення безготівкових розрахунків, що забезпечило постійний приплив ліквідних ресурсів. Зростанню також сприяло переміщення економічної активності у безготівковий сегмент, у тому числі завдяки міграційним процесам та переорієнтації бізнесу.

Щодо кредитного портфеля, у 2022 році банк зазнав природного скорочення активної кредитної діяльності, викликаного воєнними ризиками. Однак уже у 2023 році спостерігалось відновлення попиту на кредити як у роздрібному секторі, так і серед представників малого бізнесу. Кошти клієнтів (депозити фізичних та юридичних осіб і залишки на поточних рахунках) у 2022 році становили близько 472 млрд грн. Протягом 2023 року їх обсяг зріс приблизно на 18% до майже 555 млрд грн, а у 2024 році – до 622 млрд грн, тобто ще на понад 12% відносно 2023 року. Така динаміка свідчить про високу

довіру населення та бізнесу до банку навіть в умовах повномасштабної війни (рис. 2.3).

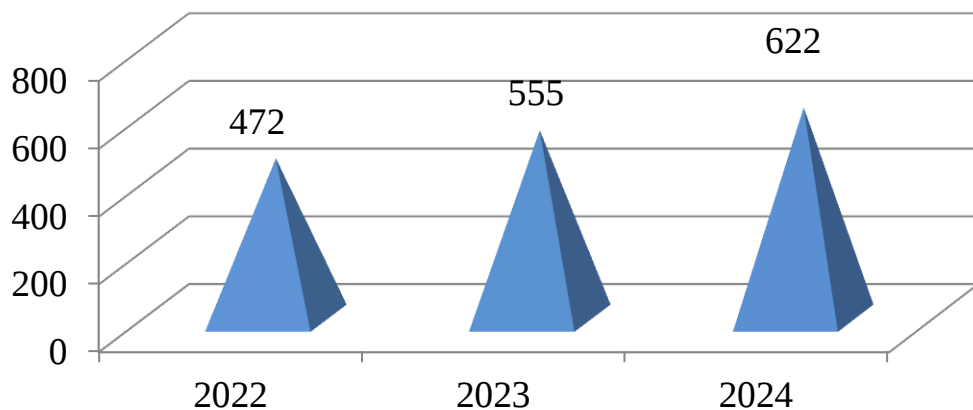

Рис. 2.3. Динаміка коштів клієнтів АТ КБ «Приватбанк» у 2022-2024 роках, млрд. грн.

Тобто навіть у воєнних умовах клієнти активно тримають кошти на рахунках у Приватбанку, що свідчить про:

- високий рівень довіри до установи як державного банку;
- зручність дистанційних сервісів (Приват24, карткові продукти, еквайринг);
- важливу роль банку як основного «електронного гаманця» для значної частини населення.

Зіставлення динаміки активів і коштів клієнтів показує, що банк суттєво наростив як масштаб операцій, так і ресурсну базу, при цьому зберігаючи контроль над ліквідністю (значний запас високоякісних ліквідних активів, зокрема державних ОВДП).

Чистий кредитний портфель у 2023 році помітно розширився: роздрібні кредити зросли на 39% (до понад 60 млрд грн), кредити бізнесу – на 23% (до понад 30 млрд грн). У 2024 році чистий кредитний портфель досяг 112,8 млрд грн (+20,7 млрд грн за рік), при цьому банк відзначає подальше покращення якості портфеля й зниження частки непрацюючих кредитів після пікового погіршення у 2022 році (рис. 2.4).

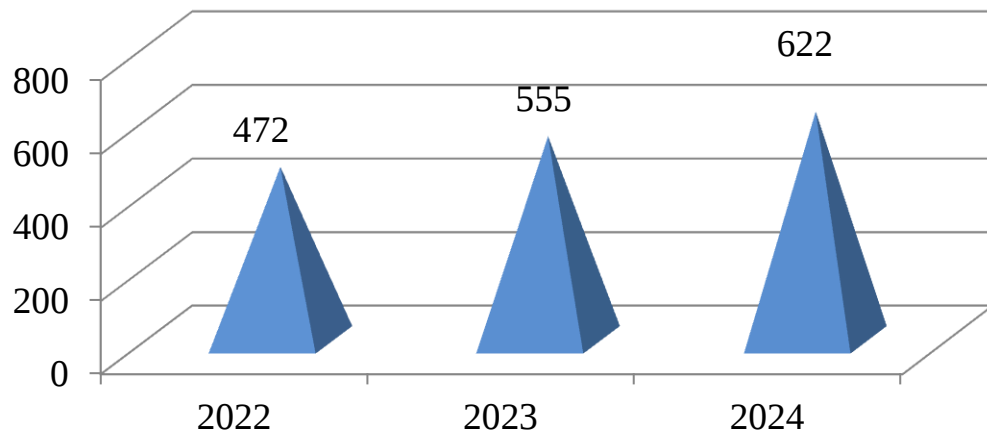

Рис. 2.4. Динаміка чистого кредитного портфелю АТ КБ «Приватбанк» у 2022-2024 роках, млрд. грн.

У складних умовах воєнного часу Приватбанк продовжував демонструвати один із найвищих рівнів фінансового результату серед українських банків. У 2022 році чистий прибуток становив 30,2 млрд грн, попри рекордні обсяги формування резервів на покриття можливих кредитних збитків. Уже в цьому році банк забезпечив прибутковість, яка перевищила сукупний результат решти банківського сектору.

У 2023 році фінансові результати продовжили зростати: прибуток до оподаткування досяг 72,8 млрд грн, чистий прибуток — 37,8 млрд грн. На зростання вплинуло кілька чинників: підвищення процентного доходу, стабільний приріст комісійних надходжень, відновлення кредитування та зменшення витрат на резервування порівняно з найбільш ризиковим 2022 роком.

У 2024 році банк досяг нового історичного максимуму: прибуток до оподаткування — 81 млрд грн, чистий прибуток — 40,1 млрд грн. Приватбанк забезпечив близько 43% прибутку всього банківського сектору країни — ще одне свідчення його унікального значення як фінансового стабілізатора.

Така стійка прибутковість базується на ефективному поєднанні двох моделей: кредитної та транзакційної. Чистий процентний дохід зростав паралельно із розширенням кредитного портфеля, тоді як комісійний дохід, що

має стабільний характер, компенсував ризики та волатильність процентного ринку.

У складних умовах воєнного часу Приватбанк продовжував демонструвати один із найвищих рівнів фінансового результату серед українських банків. У 2022 році чистий прибуток становив 30,2 млрд грн, попри рекордні обсяги формування резервів на покриття можливих кредитних збитків. Уже в цьому році банк забезпечив прибутковість, яка перевищила сукупний результат решти банківського сектору.

У 2023 році фінансові результати продовжили зростати: прибуток до оподаткування досягнув 72,8 млрд грн, чистий прибуток — 37,8 млрд грн. На зростання вплинуло кілька чинників: підвищення процентного доходу, стабільний приріст комісійних надходжень, відновлення кредитування та зменшення витрат на резервування порівняно з найбільш ризиковим 2022 роком (рис.2.5).

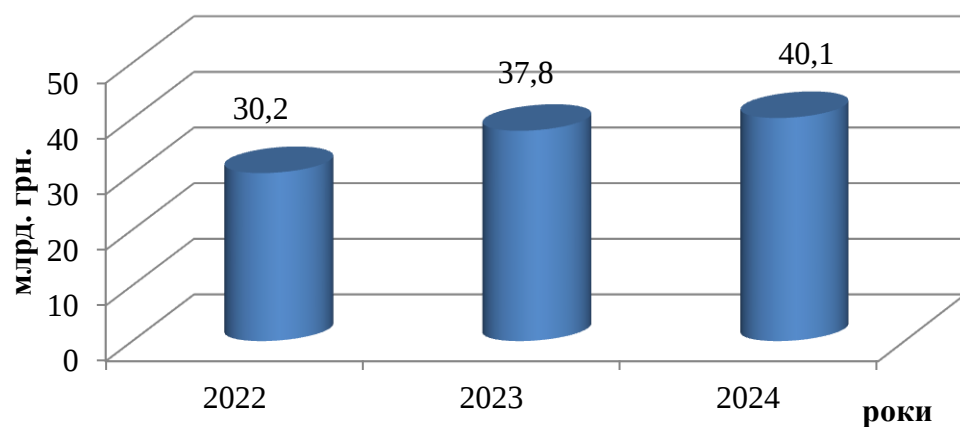

Рис. 2.5. Динаміка чистого прибутку АТ КБ «Приватбанк»

У 2024 році банк досяг нового історичного максимуму: прибуток до оподаткування — 81 млрд грн, чистий прибуток — 40,1 млрд грн. Приватбанк забезпечив близько 43% прибутку всього банківського сектору країни — ще одне свідчення його унікального значення як фінансового стабілізатора.

Така стійка прибутковість базується на ефективному поєднанні двох моделей: кредитної та транзакційної. Чистий процентний дохід зростав

паралельно із розширенням кредитного портфеля, тоді як комісійний дохід, що має стабільний характер, компенсував ризики та волатильність процентного ринку.

Процентні доходи Приватбанку традиційно формуються зі змішаних джерел: кредитування роздрібного та корпоративного секторів, операцій з державними цінними паперами, розміщення ліквідності в НБУ. У 2022 році вони становили основу доходної частини банку, хоча в умовах війни банк був змушений обмежувати кредитну активність. У 2023 році процентні доходи суттєво зросли — приблизно на 16,7 млрд грн. Це стало можливим завдяки підвищенню обсягу активів, що приносять відсотковий дохід, та високій обліковій ставці НБУ, яка створювала привабливі умови для розміщення ліквідності. 2024 рік зберіг позитивну динаміку: процентні доходи залишалися ключовим джерелом фінансового результату, зумовленим, передусім, подальшим збільшенням обсягу кредитування та розширенням портфеля ОВДП. Таким чином, Приватбанк продовжує ефективно використовувати процентну модель доходів, адаптуючи її до обмежень та можливостей воєнного часу.

Комісійні доходи завжди були сильним боком Приватбанку. Завдяки найбільш розвиненій платіжній інфраструктурі країни, банк отримує значний дохід від обслуговування рахунків фізичних та юридичних осіб, карткових операцій, еквайрингу, міжнародних переказів, операцій у Приват24.

У 2022 році чистий комісійний дохід становив 20,4 млрд грн, у 2023 році зріс до 24,4 млрд грн (на 19,6%), а у 2024 році продовжив тенденцію збільшення — 27,8 млрд грн., що на 13,9% більше показника 2023 року. Зростання обсягів комісійних доходів пов'язано з тим, що у воєнний час українці масово перейшли на безготівкові розрахунки, а бізнес — на дистанційні способи обслуговування. Приватбанк, маючи домінуючі позиції на ринку цифрових платежів, отримав суттєву конкурентну перевагу.

Отже, у 2022–2024 рр. Приватбанк продемонстрував стійке нарощування масштабу діяльності: активи та ресурсна база активно зростали, а

кредитування, після просідання у перший рік війни, відновило динамічне зростання. Це відповідає моделі системно важливого банку, який концентрує залишки коштів як домогосподарств, так і бізнесу та державного сектору.

2.2. Аналіз фінансової стійкості АТ КБ «Приватбанк» в період воєнного стану

Фінансова стійкість банку у воєнний період визначається насамперед здатністю підтримувати належний рівень капіталізації та відповідність вимогам регулятора щодо ліквідності та достатності капіталу. Для АТ КБ «Приватбанк» ці параметри мають особливо важливе значення, оскільки банк залишається найбільшою банківською установою країни, через яку проходить значна частина платіжних операцій державного та приватного секторів. Тому аналіз динаміки капіталу й дотримання пруденційних нормативів у 2022–2024 роках дозволяє оцінити не лише внутрішню стійкість банку, а й його роль як системного стабілізатора фінансового ринку України.

Загальна тенденція у зміні регулятивного капіталу Приватбанку за 2022–2024 роки свідчить про стабільне нарощення власної капітальної бази. На відміну від більшості банків, які в умовах війни змушені були скорочувати ризикові активи та уповільнювати кредитування, Приватбанк зберіг здатність формувати значний обсяг чистого прибутку, що стало ключовим джерелом зміцнення капіталу. Саме прибутковість банку забезпечила стабільний приріст капіталу, незважаючи на підвищені вимоги до резервування у 2022 році та структурні зміни у портфелі активів у 2023–2024 роках.

Показник адекватності регулятивного капіталу (Н2) у 2024 році становив 14,96%, що суттєво перевищує мінімально встановлений норматив у 10%. Це свідчить про наявність достатнього буфера для покриття потенційних ризиків, а також про здатність банку продовжувати активні операції навіть за умов високої невизначеності. Водночас варто зазначити, що деяке зниження Н2 порівняно з 2022 роком зумовлене випереджальним зростанням обсягу активів

порівняно з темпами приросту капіталу, що є природним наслідком розширення масштабів діяльності.

Показники капіталізації банку подано в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні показники капіталу АТ КБ «Приватбанк» у 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення 2024/2022	Відносне відхилення, 2024/2022, %
Регулятивний капітал, млрд грн	55,0	57,5	59,9	+4,9	+8,9%
Чистий прибуток, млрд грн	30,2	37,8	40,1	+9,9	+32,8%
H2 — адекватність капіталу, %	17,0	15,2	14,96	–2,0	–11,8%

Зазначимо: приріст капіталу підтверджує здатність банку нарощувати власні ресурси за рахунок прибутковості, тоді як відносне зниження H2 є наслідком зростання активів, а не погіршення капітальної стійкості.

Ліквідність у воєнний період стала критичним показником стійкості банку, адже нестабільність поведінки вкладників, коливання попиту на готівку та загальна макроекономічна невизначеність вимагали від банків підтримувати суттєві обсяги високоліквідних активів. Приватбанк обрав консервативну модель управління ліквідністю, яка передбачала формування значних резервів у високоліквідних інструментах — залишках на кореспондентських рахунках НБУ та державних цінних паперах.

Ключові нормативи ліквідності демонструють, що банк перевищує вимоги регулятора у 3–3,5 раза. Так, LCR за всіма валютами у 2024 році становив 349,46%, а LCR в іноземній валюті — 306,38%, при нормативі >100%. Такі значення свідчать не лише про здатність банку виконати короткострокові зобов'язання у разі стресового сценарію, а й про те, що ліквідність є одним із головних елементів стратегії безпеки банку. Аналіз динаміки нормативів подано в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3**Показники ліквідності АТ КБ «Приватбанк» у 2022–2024 рр.**

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення 2024/2022	Відносне відхилення, 2024/2022, %
LCR (всі валюти), %	260	310	349,46	+89,46	+34,4%
LCR (іноземна валюта), %	240	270	306,38	+66,38	+27,7%
Частка високоліквідних активів, %	27%	30%	33%	+6 п.п.	+22,2%

Зростання LCR свідчить про структурне посилення ліквідності та збільшення залежності банку від державних цінних паперів як безризикового інструмента розміщення коштів.

Для характеристики регуляторної позиції банку важливо враховувати не лише показники капіталу та ліквідності, а й відповідність пруденційним нормативам НБУ, що відображають ризик-профіль банку та ефективність управління активами й пасивами. Приватбанк упродовж усього періоду демонстрував відповідність ключовим вимогам, що підтверджує стабільність його фінансової моделі. Узагальнені значення наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4**Динаміка основних пруденційних нормативів АТ КБ «Приватбанк» у 2022–2024 рр.**

Норматив	Опис	2022	2023	2024	Коментар
H2 — адекватність капіталу	Капітал / зважені на ризик активи	17,0%	15,2%	14,96%	Суттєвий запас стійкості
LCR all currencies	Ліквідність у всіх валютах	~260%	~310%	349,46%	Один з найвищих показників у системі
LCR all currencies	Ліквідність у всіх валютах	~260%	~310%	349,46%	Один з найвищих показників у системі
NSFR	Стабільність фінансування	>120%	>120%	>120%	Структурно збалансована ресурсна база

Узагальнюючи результати аналізу, можна стверджувати, що АТ КБ «Приватбанк» у 2022–2024 роках характеризувався високою фінансовою

стійкістю, що забезпечувалося поєднанням сильних капітальних позицій і винятково високої ліквідності. Адекватність капіталу залишалася значно вищою за норматив, незважаючи на суттєве розширення активних операцій та зростання ризикових активів. Це свідчить про здатність банку абсорбувати потенційні збитки та забезпечувати безперервність діяльності у стресових макроекономічних умовах.

Надлишкова ліквідність, сформована переважно за рахунок інвестицій у державні цінні папери та операцій з НБУ, стала ключовим елементом стратегії ризик-менеджменту банку у період воєнних загроз. Високі значення LCR підтверджують, що банк має значний запас оперативної стійкості, який дозволяє витримувати короткострокові шоки у разі масштабних відтоків коштів клієнтів.

Таким чином, капітальна та ліквіднісна позиції банку в аналізованому періоді дозволяють визначити Приватбанк як інституцію з високим рівнем стійкості, що відіграє системоутворюючу роль у національній фінансовій системі України. Результати аналізу вказують на ефективність консервативної стратегії управління активами й ризиками, яка є оптимальною для функціонування банку у воєнний період і створює умови для подальшого розвитку у середньостроковій перспективі.

2.3. Аналіз операцій АТ КБ «Приватбанк» у 2022-2024 роках

Операції банку, як активні, так і пасивні, становлять основу його функціонування та визначають фінансову стійкість, ефективність і конкурентоспроможність установи. Пасивні операції формують ресурсну базу, від обсягів і структури якої залежить здатність банку залучати капітал, підтримувати ліквідність та забезпечувати безперебійність розрахунків. Водночас активні операції відображають напрямки розміщення залучених ресурсів, впливають на рівень прибутковості й обумовлюють характер його участі у фінансуванні економіки.

У період значних макроекономічних викликів, зумовлених воєнними діями та трансформацією фінансового ринку, взаємозв'язок між активними й пасивними операціями набуває особливого значення. Гармонійний баланс між ними забезпечує банку можливість одночасно підтримувати високу ліквідність і здійснювати ефективне кредитування та інвестиційну діяльність. Саме тому оцінка стану активів і пасивів АТ КБ «Приватбанк» у 2022–2024 роках дозволяє комплексно зрозуміти його роль у банківській системі України та здатність підтримувати стабільність у період економічної турбулентності.

Пасиви Приватбанку у 2022–2024 роках демонструють не лише кількісне зростання, а й структурне посилення фінансової стійкості банку. Згідно з консолідованим звітом про фінансовий стан за 2022 рік, загальна сума зобов'язань банку становила 482,8 млрд грн, а власний капітал – 57,8 млрд грн; підсумок пасиву (активів і пасивів) – 540,6 млрд грн. Уже за підсумками 2023 року масштаб балансу істотно зріс: активи досягли 680,1 млрд грн, зобов'язання – 595,0 млрд грн, власний капітал – 85,0 млрд грн. У 2024 році тенденція нарощування продовжилася: активи за МСФЗ становили 761,5 млрд грн, зобов'язання – 662,2 млрд грн, а власний капітал – орієнтовно 99,4 млрд грн. (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Динаміка зобов'язань та власного капіталу АТ КБ «Приватбанк» у
2022–2024 рр., млн грн.**

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення 2024/2022	Відносне відхилення, 2024/2022, %
Усього пасивів	540 596	680 068	761 530	+220 934	+40,9
Усього зобов'язань	482 807	595 036	662 160	+179 353	+37,2
Власний капітал	57 789	85 032	99 370	+41 581	+72,0
Частка зобов'язань у пасиві, %	89,3	87,5	87,0	–	–
Частка капіталу у пасиві, %	10,7	12,5	13,0	–	–

Дані таблиці свідчать, що за три роки Приватбанк суттєво наростив масштаб діяльності: обсяг пасивів збільшився більш ніж на 37%, а власного капіталу – майже на 72%. Це означає, що розширення ресурсної бази супроводжувалося не «роздуванням» ризиків, а паралельним посиленням капіталізації. Частка капіталу у структурі пасиву зросла з 10,7% у 2022 році до понад 13% у 2024 році, що характерно для установи, яка не лише нарощує операції, а й формує суттєвий запас міцності на випадок шоків.

З позиції фінансової стійкості важливо, що зростання зобов'язань відбувалося в умовах війни, підвищених ризиків та змін регуляторного середовища. Фактично банк пройшов шлях від відновлення після початкового шоку 2022 року до фаз активного розширення у 2023–2024 роках. Тобто пасиви Приватбанку виконували не лише класичну функцію джерела фінансування активів, а й стали одним із ключових індикаторів довіри до державного банку як опори фінансової системи.

Ключовою особливістю пасиву Приватбанку є надзвичайно висока частка коштів клієнтів. Згідно зі Звітом за 2022 рік, у структурі зобов'язань за МСФЗ найбільшу статтю становили «Due to customers» – 471,97 млрд грн, що відповідало 97,8% усіх зобов'язань; інші статті (інші запозичення, фінансові зобов'язання, забезпечення, нефінансові зобов'язання) сумарно формували лише близько 2,2% пасивів. У 2023 році, за даними консолідованої фінансової звітності, кошти клієнтів (customer accounts) зросли до 555,37 млрд грн, а загальний обсяг зобов'язань – до 595,04 млрд грн. Частка коштів клієнтів у зобов'язаннях становила близько 93,3%, тоді як інші фінансові зобов'язання (3,06 млрд грн) та інші зобов'язання, включно з податковими, – 28,54 млрд грн.

За підсумками 2024 року, відповідно до річного звіту, залишки на рахунках клієнтів досягли приблизно 622 млрд грн, а за консолідованою фінансовою звітністю сума коштів клієнтів у пасиві становила 621,40 млрд грн при загальному обсязі зобов'язань 662,16 млрд грн. Тобто частка коштів клієнтів у структурі пасивів знаходилася на рівні 93,8%, що підтверджує

стабільність клієнтської ресурсної бази та мінімальну залежність банку від міжбанківських запозичень чи боргових цінних паперів (табл. 2.6).

Таблиця 2.6.

**Структура зобов'язань АТ КБ «Приватбанк» за основними групами у
2022–2024 рр.**

Показник	2022, млн грн	% в зобов'язаннях	2023, млн грн	% в зобов'язаннях	2024, млн грн	% в зобов'язаннях
Кошти клієнтів (customer accounts)	471970	97,8	555371	93,3	621397	93,8
Інші фінансові зобов'язання	2634	0,6	3056	0,5	4104	0,6
Інші зобов'язання (податкові, інше*)	8203	1,6	36609	6,2	36659	5,5
Усього зобов'язань	482807	100,0	595036	100,0	662160	100,0

З таблиці видно, що домінування коштів клієнтів є структурною ознакою пасивів Приватбанку. У 2022 році банк практично повністю фінансувався за рахунок залишків на рахунках фізичних та юридичних осіб, що в умовах початку повномасштабної війни свідчило про високий рівень довіри населення й бізнесу до державного банку. Невелика частка інших зобов'язань (переважно забезпечень та нефінансових зобов'язань) фактично мала технічний характер і була пов'язана із відображенням резервів, розрахунків та податкових позицій.

У 2023 році структура пасивів дещо змінилася: частка коштів клієнтів у загальному обсязі зобов'язань зменшилася з 97,8% до 93,3%. Це зрушення зумовлене не стільки скороченням клієнтських коштів (вони, навпаки, зросли на понад 83 млрд грн), скільки випереджаючим збільшенням інших статей пасиву. Зокрема, відбулося нарощення технічних та податкових зобов'язань, а також обсягів забезпечень, пов'язаних з резервами під кредитні ризики та інші ризики діяльності. Такий процес є природним для періоду активного зростання балансу, коли поряд із депозитами зростають і розрахунки з бюджетом, кредиторська заборгованість, резерви під зобов'язання.

У 2024 році структура пасивів стабілізувалася. Частка коштів клієнтів у зобов'язаннях знову зросла – до 93,8%, що відображає подальше розширення

депозитної бази та поточних залишків клієнтів, у тому числі за рахунок розвитку безготівкових розрахунків, участі у виплаті соціальних та пенсійних програм, а також переорієнтації населення на зберігання заощаджень у банку. Інші зобов'язання хоча й залишаються суттєвими в абсолютному вимірі, але не домінують у структурі пасиву, що мінімізує ризик залежності банку від короткострокових зовнішніх джерел фіндування.

Отже, пасивні операції АТ КБ «Приватбанк» у 2022–2024 роках можна охарактеризувати як масштабні, диверсифіковані та структурно стійкі. Банк фінансує свою діяльність переважно за рахунок коштів населення та бізнесу, нарощує власний капітал і підтримує високі нормативи ліквідності. Це дозволяє розглядати сформовану ресурсну базу як надійну основу для подальшого розвитку кредитних і інвестиційних операцій, а також для виконання ролі системно важливої установи в процесі повоєнного відновлення економіки України.

Активні операції є ключовим елементом формування фінансового результату та ризик-профілю АТ КБ «Приватбанк». Саме через структуру та якість активів визначається здатність банку забезпечувати кредитування економіки, інвестувати в ліквідні інструменти та підтримувати належний рівень фінансової стійкості. У період 2022–2024 років, що характеризувався глибокими потрясіннями, зумовленими повномасштабною війною та зміною економічних умов, Приватбанк продовжував реалізовувати активні операції з урахуванням вимог безпеки, макрофінансових ризиків і пруденційної політики НБУ.

Динаміка активів банку засвідчує поступове розширення масштабів його діяльності. На кінець 2022 року активи Приватбанку становили 540,6 млрд грн, у 2023 році їх обсяг зріс до 680,1 млрд грн, а у 2024 році — до 761,5 млрд грн. Таким чином, за три роки банк збільшив обсяг активів на більш ніж 220 млрд грн, або майже на 41%, що свідчить про збереження ролі найбільшої фінансової установи країни та здатність адаптуватися до кризових умов (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Основні активні операції АТ КБ «Приватбанк» у 2022–2024 рр. (млн грн)

Активи	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення 2024/2022	Відносне відхилення, 2024/2022, %
Усього активів	540 596	680 068	761 530	+220 934	+40,9
Грошові кошти та їх еквіваленти	131 874	197 161	230 564	+98 690	+74,8
Кредити та інша заборгованість клієнтів	91 875	102 047	112 852	+20 977	+22,8
Інвестиції в ОВДП та ін. цінні папери	267 453	331 972	356 940	+89 487	+33,4
Основні засоби, нематеріальні активи	10 874	12 001	12 720	+1 846	+16,9
Інші активи	38 520	36 887	48 454	+9 934	+25,8

Протягом 2022–2024 років банк суттєво наростив обсяг ліквідних активів. Грошові кошти та їх еквіваленти у 2022 році становили 131,9 млрд грн, тоді як у 2024 році їх обсяг досяг 230,6 млрд грн, що означає зростання майже на 75%. Таке збільшення відповідає загальній стратегії банку щодо збереження надлишкового рівня ліквідності, обумовленої воєнними ризиками, й підтверджується високими значеннями коефіцієнтів LCR, які у 2024 році становили 349,46% за всіма валютами та 306,38% за іноземною валютою. Зростання ліквідних активів також пов'язане з посиленням платіжної ролі банку, оскільки Приватбанк обслуговує більшість соціальних та державних виплат, що генерують значні короткострокові залишки на рахунках клієнтів.

У 2022 році обсяг чистого кредитного портфеля Приватбанку становив 91,9 млрд грн. В умовах високої невизначеності банк приділяв особливу увагу якості портфеля та рівню резервування, що призвело до стриманого підходу до нових кредитних операцій. Проте у 2023 і 2024 роках відбулося поступове відновлення кредитної активності: обсяг кредитів збільшився до 102,0 млрд грн у 2023 році та 112,9 млрд грн у 2024 році.

Це зростання забезпечували два ключові сегменти:

- роздрібне кредитування, насамперед кредитні картки та споживчі кредити;
- кредитування малого та середнього бізнесу, включно з участю у програмах державної підтримки («5-7-9»).

Загалом приріст кредитів у 2024 році порівняно з 2022 роком склав 22,8%, що свідчить про відновлення довіри та поступове повернення економічної активності (табл.2.8).

Таблиця 2.8

Структура кредитного портфеля АТ КБ «Приватбанк» (млрд грн)

Сегмент кредитування	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024/2022	Темп зростання, %
Кредити фізичним особам	60,3	68,9	77,4	+17,1	+28,3
Кредити юридичним особам	31,6	33,1	35,4	+3,8	+12,0
Разом кредитний портфель	91,9	102,0	112,8	+20,9	+22,7

У 2022 році інвестиції в ОВДП становили 267,5 млрд грн, що було природною реакцією банку на потребу держави у фінансуванні бюджету та бажання підтримувати ліквідність на належному рівні. Протягом 2023 року обсяг інвестицій збільшився до 332 млрд грн, а у 2024 році — до 356,9 млрд грн.

Таким чином, за три роки інвестиційний портфель зріс на 89,5 млрд грн (+33,4%); інвестиції становлять майже половину активів банку у 2024 році; банк відіграв ключову роль у фінансуванні державних видатків під час воєнного періоду.

Стратегія інвестування в ОВДП для Приватбанку є логічною: вона забезпечує стабільний дохід і мінімізує ризики в умовах невизначеності.

Інші активи — дебіторська заборгованість, податкові активи, активи з права користування, основні засоби тощо — упродовж аналізованого періоду демонстрували відносно стабільну динаміку. У 2022 році їх обсяг становив 38,5 млрд грн, у 2023 році — 36,9 млрд грн, а у 2024 році — 48,5 млрд грн.

Зростання у 2024 році зумовлене оновленням інфраструктури, модернізацією IT-платформи та збільшенням обсягів операцій.

У результаті активні операції Приватбанку у 2022–2024 роках можна охарактеризувати як диверсифіковані, стабільні та стратегічно виважені. Вони становлять основу фінансової стійкості банку та створюють передумови для ефективного кредитування та підтримки економіки України у складний період.

Висновки до розділу 2

Узагальнюючи результати аналізу операційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» у 2022–2024 роках, можна констатувати, що банк зумів продемонструвати високу адаптивність і стратегічну стійкість у надзвичайно складних умовах воєнного стану. Незважаючи на масштабні економічні та безпекові виклики, пов'язані з руйнуванням інфраструктури, міграцією населення, змінами ділової активності та підвищеними ризиками, ПриватБанк зберіг ключові параметри стабільності і залишився надійним фінансовим партнером для мільйонів клієнтів. Важливу роль у цьому відіграли масштабна клієнтська база, сучасна цифрова інфраструктура, диверсифікована бізнес-модель та управлінські рішення, які базувалися на швидкому реагуванні на зміни ринкових умов.

Одним із індикаторів стійкості стала трансформація фізичної мережі банку. Вимушене скорочення відділень у 2022 році, спричинене загрозами безпеці, було компенсоване активним розвитком дистанційних сервісів і переорієнтацією на цифрові канали обслуговування. У 2023–2024 роках банк відновив оптимальний рівень присутності у регіонах, при цьому продовжив модернізувати мережу з акцентом на ефективність, мобільність та клієнтоорієнтованість.

Структура пасивів банку підтверджує стабільність і передбачуваність його ресурсної бази. Домінування коштів клієнтів, які становили понад 93% зобов'язань, свідчить про високий рівень довіри з боку населення та бізнесу навіть в умовах підвищеної турбулентності. Позитивним є й те, що зростання

залучених ресурсів супроводжувалося випереджаючим збільшенням власного капіталу: його частка підвищилася з 10,7% у 2022 році до близько 13% у 2024 році. Це забезпечило покращення структури пасиву, підвищення стійкості до зовнішніх шоків і зменшення залежності від депозитних ресурсів.

Показники ліквідності банку залишалися стабільно високими протягом усього аналізованого періоду. Значне перевищення нормативів LCR у мультивалютному вимірі свідчить про наявність у банку істотних запасів високоліквідних активів і виважену політику управління ризиками. Надлишкова ліквідність відігравала функцію фінансового буфера, дозволяючи банку своєчасно виконувати всі зобов'язання перед клієнтами, підтримувати стабільність розрахунків і гарантувати безперебійність платежів навіть у періоди підвищених навантажень на фінансову систему.

Структура активів ПриватБанку у 2022–2024 роках свідчить про раціональне управління ресурсами в умовах війни. Значне збільшення частки державних цінних паперів є закономірним для системно важливої фінансової установи, адже вкладення в ОВДП одночасно забезпечують банку прогнозований дохід і відіграють критичну роль у підтримці державного бюджету. Паралельно з інвестиційною діяльністю спостерігалось поступове відновлення кредитування, особливо у сегментах роздрібного бізнесу та МСП.

У комплексі ці фактори демонструють, що ПриватБанк у 2022–2024 роках підтвердив статус системно важливої фінансової установи, яка відіграє ключову роль у забезпеченні функціонування фінансової інфраструктури України. Ефективне управління активами, пасивами та ліквідністю, високий рівень цифровізації, здатність утримувати довіру клієнтів і забезпечувати безперервність платежів у складних умовах воєнного часу є свідченням професійності менеджменту та надійності бізнес-моделі банку. Саме ці чинники формують основу для збереження стійкості установи та визначають її потенціал відігравати провідну роль у процесі післявоєнної відбудови та модернізації фінансового ринку України.

РОЗДІЛ 3

ВЕКТОРИ ТРАНСФОРМАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1. Шляхи підвищення фінансової стійкості банківського сектору в умовах воєнного стану

Фінансова стійкість банківської системи виступає ключовою передумовою своєчасного здійснення розрахунків між суб'єктами господарювання, а також є базовим чинником формування довіри до банківського сектору та підтримання стабільних темпів економічного зростання держави. Стратегічне значення фінансової стійкості та стабільного розвитку банківської системи визначається тим, що саме від цих параметрів залежить динаміка ринкових трансформацій, ефективність функціонування фінансових інститутів і поступове підвищення соціальних стандартів. Високий рівень фінансової стійкості окремих банківських установ, своєю чергою, пов'язаний із достатнім нарощенням їх фінансового потенціалу та раціональною організацією управління ресурсами. У контексті нестабільності політичного та економічного середовища, а також недосконалості законодавства, питання зміцнення фінансової стійкості банківського сектору України набуває особливої актуальності.

Механізм управління фінансовою стійкістю банку являє собою комплекс організаційних заходів, які реалізуються через певний набір інструментів, методів і процедур, формуючи цілісну систему управління, спрямовану на досягнення та підтримання належного рівня фінансової стійкості, а також створення умов для подальшого розвитку банківської установи. У науковій літературі цей механізм представлений як багаторівнева структура, що охоплює макро- та мікрорівні: на першому відбувається регулюючий вплив Національного банку України, тоді як на другому рівні банк самостійно забезпечує власну фінансову стабільність [73, с. 245].

Ефективність діяльності кожної банківської установи значною мірою визначається її бізнес-моделлю, а також системою корпоративного управління, яка забезпечує раціональне використання внутрішніх механізмів стабілізації. Основною ціллю механізму управління фінансовою стійкістю є формування такого рівня фінансових ресурсів, який дозволяє впроваджувати інноваційні технології, підвищувати конкурентоспроможність, забезпечувати зростання прибутку і капіталу, одночасно підтримуючи належний рівень платоспроможності, ліквідності та кредитоспроможності навіть за умови впливу різноманітних внутрішніх і зовнішніх ризиків.

Функціональна структура механізму управління фінансовою стійкістю банків передбачає виокремлення трьох основних блоків. Перший блок — суб'єкти управління, тобто уповноважені особи, групи осіб або органи регуляторного нагляду, що приймають управлінські рішення та контролюють реалізацію заходів. Другий блок — об'єкт управління, яким є власне фінансова стійкість банку, що проявляється у рівні капіталізації, якості активів і зобов'язань, показниках платоспроможності, ліквідності, прибутковості, ефективності управління ризиками тощо. Третій блок становить процес управління, який включає методи, функції та інструменти управлінського впливу [46, с. 47].

У практиці вітчизняних банків найчастіше застосовуються три методи оцінювання фінансової стійкості: коефіцієнтний, інтегральний та рейтинговий аналіз. Кожен із них має власні переваги, недоліки та певні обмеження у сфері достовірності й точності оцінювання, що потребує їх комплексного використання для отримання об'єктивних результатів.

Організаційна структура банку також справляє істотний вплив на ефективність управління фінансовою стійкістю, оскільки від рівня узгодженості інтересів управлінського персоналу, ефективності взаємодії між структурними підрозділами, а також комунікації із зовнішніми стейкхолдерами (клієнтами, акціонерами тощо) залежить результативність реалізації відповідних управлінських рішень.

Оскільки механізм управління фінансовою стійкістю банку є динамічним, його функціонування повинно враховувати особливості економічного середовища, у якому діє банківська установа. Зміни у зовнішніх умовах потребують періодичного коригування управлінських підходів та впровадження адаптаційних заходів [54, с. 325].

До ключових умов ефективного функціонування механізму належать такі принципи: цілісність алгоритму дій; комплексність управлінського процесу; узгодженість тактики та стратегії; взаємозв'язок і взаємозалежність елементів механізму; гнучкість, що забезпечує адаптивність до змін фінансового ринку.

Проблематика забезпечення ліквідності нині є однією з найгостріших для банківської системи України. Підвищення уваги до управління ліквідністю зумовлене загостренням конкуренції, дефіцитом фінансових ресурсів і складною економічною ситуацією, зокрема у період наслідків коронакризи. Ліквідність банку є не лише показником його фінансового стану, а й інструментом оптимізації співвідношення між виконанням зобов'язань та прибутковістю. Раціональне визначення цього співвідношення дає установі конкурентну перевагу.

У сфері управління ліквідністю виокремлюють три ключові стратегії: трансформація активів, запозичення ліквідних ресурсів та збалансована стратегія, що поєднує перші дві. Традиційна стратегія управління через активи є менш ризиковою, проте фінансово затратнішою. Натомість стратегія запозичення ресурсів передбачає високий рівень ризику і може ефективно застосовуватися лише на розвиненому фінансовому ринку [69, с. 130]. В Україні через недостатній розвиток ринку банківські установи рідко обирають її як пріоритетну.

У сучасних умовах більшість банків віддає перевагу збалансованому підходу, який дозволяє маневрувати між різними джерелами формування ліквідності залежно від ринкової кон'юнктури. Основною умовою ефективності цієї стратегії є наявність розвиненого грошового ринку, здатного оперативно надати банку необхідні ресурси.

Економічна доцільність застосування зазначених стратегій визначається структурою банківського портфеля, станом фінансового ринку та особливостями зовнішнього середовища. Тому управління ліквідністю розглядається як складний багатоступеневий процес, який включає планування, діагностику та вибір оптимальної стратегії.

Ефективність механізму управління фінансовою стійкістю залежить від наявності системи управлінської підтримки, до якої входить ресурсне та методичне забезпечення. Водночас стрімкий розвиток цифрових технологій потребує переосмислення традиційних бізнес-моделей та імплементації інноваційних управлінських рішень.

Суттєве зростання ринкової концентрації у банківському секторі, що наближає його до олігополістичної моделі, обумовлює необхідність застосування жорсткого антимонопольного регулювання. Надмірна концентрація ринкової влади створює загрозу ефективності банківського обслуговування та економічній безпеці держави. Тому антимонопольна політика повинна охоплювати комплекс інструментів — правових, адміністративних та економічних, включно з примусовим поділом банків, демонополізаційними програмами, санкціями за зловживання ринковою владою та створенням сприятливих умов для входження нових учасників ринку.

В Україні система антимонопольного регулювання банківського сектору перебуває на етапі становлення. Основні функції у цій сфері покладено на Антимонопольний комітет України, однак чинне законодавство не враховує специфіку банківської діяльності, що зумовлює потребу у розробленні НБУ власної політики конкуренції.

Подальший розвиток фінансових ринків, розширення регулятивного впливу НБУ на небанківські установи та глобалізація банківських послуг формують передумови для поширення антимонопольного регулювання не лише на національному, а й на міжнародному рівнях.

3.2. Можливості підвищення ефективності управління зобов'язаннями банків та кредитними ризиками

Ефективність функціонування банківської системи будь-якої країни значною мірою визначається здатністю банків акумулювати достатні обсяги ресурсів. Банки виконують ключову функцію фінансових посередників: вони зосереджують тимчасово вільні кошти фізичних і юридичних осіб, перерозподіляючи їх на потреби суб'єктів господарювання, формування резервів, забезпечення платоспроможності, ліквідності, рентабельності та загальної фінансової стійкості. У цьому контексті управління банківськими зобов'язаннями постає як комплекс заходів щодо формування, структурування й оптимізації пасивів через залучення коштів різних категорій вкладників, включно з іншими банківськими установами. Метою такого управління є підтримання належного рівня ліквідності як окремих банків, так і банківської системи загалом. Для формування бажаної структури депозитних зобов'язань застосовують цінові та нецінові методи управлінського впливу (рис. 3.1).

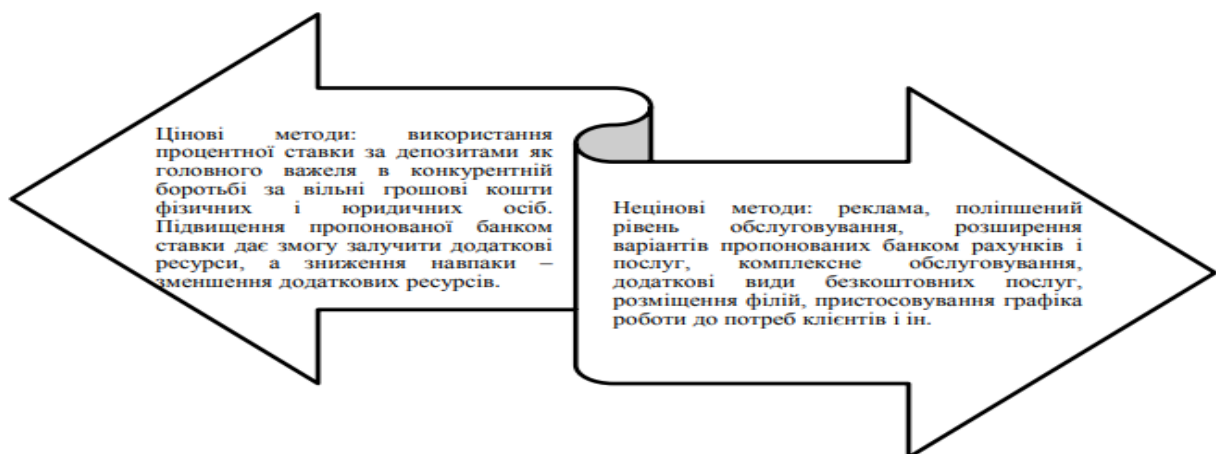

Рис. 3.1. Методи управління депозитними зобов'язаннями банку

Важливою умовою забезпечення конкурентних позицій банків на ринку фінансових послуг і розширення ресурсної бази є впровадження інноваційних цифрових технологій. Зокрема, використання чат-ботів поступово стає одним із найбільш перспективних напрямів цифровізації банківської діяльності. Завдяки

подібним рішенням користувачі можуть оперативно отримувати відповіді на типові питання без необхідності звертатися до кол-центрів. У випадках, коли запит клієнта потребує індивідуального підходу, чат-бот забезпечує переадресацію запиту на оператора підтримки. Це сприяє пришвидшенню процесів обслуговування клієнтів і підвищує операційну ефективність банку.

До ключових переваг застосування чат-ботів у сфері розміщення депозитів належать:

- надання консультативної допомоги при виборі оптимальних умов депозитного вкладу;
- спрощення процедури оформлення депозитних угод;
- доступ до актуальної інформації щодо депозитних продуктів;
- автоматичне інформування клієнтів про завершення строку дії депозитного договору;
- можливість оформлення депозиту у разі підтвердження особи клієнта через відповідний цифровий сервіс.

З огляду на це ефективність управління зобов'язаннями банку визначається здатністю установи максимально результативно використовувати залучені ресурси, мінімізуючи витрати на їх формування та забезпечуючи достатність депозитних надходжень для кредитування та надання фінансових послуг. У структурі пасивів банків України традиційно переважають кошти фізичних осіб, тому впровадження цифрових технологій істотно підвищує ефективність залучення ресурсів через розширення доступу до депозитних продуктів.

Цінові методи управління зобов'язаннями ґрунтуються на використанні процентної ставки як основного інструменту конкурентної боротьби за фінансові ресурси. Підвищення депозитних ставок сприяє збільшенню обсягів залучення коштів, тоді як їх зниження, навпаки, обмежує приплив нових ресурсів. Нецінові методи охоплюють рекламну діяльність, підвищення рівня сервісу, розширення спектра банківських продуктів, впровадження пакетного

обслуговування, пропонування безкоштовних додаткових послуг, оптимізацію графіка роботи відділень і розширення філіальної мережі.

Кредитні операції становлять основу активної діяльності банків, оскільки саме вони формують найбільшу частку банківських доходів, водночас впливаючи на рівень їх фінансової стійкості. Оскільки головною метою діяльності банку є максимізація прибутку, важливо забезпечити оптимізацію ризиків, що супроводжують кредитний процес. Недостатня увага до управління кредитними ризиками може призвести до суттєвих фінансових втрат, зниження конкурентоспроможності та навіть до ризику банкрутства. Тому банки повинні активно впроваджувати сучасні технології та методики управління критичними видами ризиків, серед яких кредитний ризик є найбільш значущим.

Ризики банківської діяльності визначаються як ймовірність виникнення подій, які можуть негативно позначитися на фінансовому стані, прибутковості або капіталі банку [48]. Науковий підхід передбачає, що система управління ризиками має ґрунтуватися на науково обґрунтованих методологічних засадах, адаптованих до особливостей банківської діяльності, а також на використанні сучасних технологій і кращих світових практик. У контексті глобалізації, зростання конкуренції та посилення загроз кредитній безпеці банкам необхідно підтримувати достатній рівень фінансової стійкості, забезпечуючи оптимальне співвідношення між ризиками та прибутковістю.

У науковій літературі управління кредитним ризиком трактується як система заходів, що включає прогнозування і планування рівня ризиків залежно від обсягів та видів кредитних операцій, мотивацію працівників підрозділів кредитного ризику, організацію моніторингу кредитного портфеля, аналіз факторів виникнення ризиків і їхнього впливу на фінансові результати банку, а також контроль і коригування ризикових параметрів з метою досягнення стратегічних цілей установи.

На думку багатьох дослідників, кредитна діяльність є одночасно джерелом як прибутків, так і потенційних збитків банку, а кредитний ризик виступає основною проблемою банківського сектору. Водночас таке

твердження є дискусійним, оскільки саме прийнятний і науково обґрунтований рівень кредитного ризику, який банк ідентифікує та свідомо приймає, є необхідною умовою формування достатнього рівня прибутковості.

Законодавство наголошує, що універсальної системи управління ризиками для всіх банків не існує, оскільки ринкові умови, масштаби діяльності та структура активів і пасивів у різних банків істотно відрізняються. Тому кожна банківська установа повинна самостійно формувати індивідуальну систему управління ризиками відповідно до власних стратегічних завдань і особливостей діяльності [10].

Система управління кредитними ризиками є комплексом взаємопов'язаних елементів, побудованих на основі кредитної політики конкретного банку. Основні етапи цього процесу наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Етапи управління кредитними ризиками банку

Етапи	Характеристика
Визначення ризиків	Визначення причин настання ризику, ймовірності збитків банку, обставин виникнення, а також факторів
Кількісний вимір можливих збитків	Передбачає використання таких методів: комбінований, статистичний, метод експертних оцінок, аналітичний та ін.
Використання різноманітних методів, пов'язаних з регулюванням ризику	Тут найважливішими методами з управління кредитними ризиками є: нагорода за ризик, розмежування позичальників, позначення кредитних вкладень, лімітування ризиків, їх поділ і хеджування
Контроль ризику	Передбачає спостереження за можливим настанням негативних ситуацій, внаслідок чого можна запобігти настанню ризику, а також знизити ймовірність настання збитків

Джерело: [68, с. 95].

На основі проведеного аналізу етапів управління кредитними ризиками банку можна виокремити основні підходи до впливу на рівень кредитного ризику, що узагальнено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Способи управління кредитним ризиком банку

Спосіб	Характеристика
Уникнення (превенція) кредитного ризику	Передбачає можливість повної відмови банку у наданні кредиту вже на етапі ознайомлення з клієнтом, якщо виявлені фактори, що можуть створити загрозу неповернення. Це виявляється при первинному аналізі документів та фінансового стану потенційного позичальника.
Компенсація (покриття) кредитного ризику	Орієнтована на відшкодування можливих фінансових втрат банку за рахунок реалізації забезпечення або інших механізмів, пов'язаних з погашенням кредитної заборгованості позичальником.
Зменшення (мінімізація) ступеня ризику	Реалізується шляхом проведення розширених аналітичних процедур, спрямованих на ідентифікацію ризику, його диверсифікацію, оптимальний розподіл та контроль за ризиковими операціями у межах установи.
Передача ризику іншим учасникам	Полягає у перекладенні можливих фінансових втрат на третіх осіб (наприклад, страхові компанії), що здатні більш ефективно управляти певними видами ризиків та компенсувати збитки банку.

Система управління кредитним ризиком у банку повинна ґрунтуватися на створенні надійного, постійно діючого та послідовного процесу ідентифікації, вимірювання, контролю й моніторингу ризиків як на рівні окремих кредитних операцій, так і на рівні кредитного портфеля. Основні елементи такої системи узагальнені у табл. 3.3.

Таким чином, спектр інструментів управління кредитним ризиком є доволі широким, а якісна система організації контролю та регулювання кредитних операцій виступає необхідною передумовою підвищення ефективності банківської діяльності. Процес управління кредитними ризиками включає їх оцінювання, результати якої дозволяють банку обрати оптимальні способи зниження й запобігання ризикам.

Споживчий кредит посідає важливе місце у задоволенні поточних і стратегічних потреб населення, а також у забезпеченні соціально-економічного розвитку держави, особливо в умовах нестабільності. Оскільки значна частина громадян з низькими доходами витрачає більшу частину коштів на базові споживчі потреби, споживчий кредит дає змогу підвищувати рівень добробуту та розширювати доступ до товарів тривалого користування.

Таблиця 3.3

Характеристики системи управління кредитним ризиком банку

Інструменти управління кредитним ризиком	Напрями застосування
Формування чітких критеріїв кредитування	Встановлюється стратегія та політика управління ризиками, що визначає підходи банку до оцінювання позичальників, прийняття кредитних рішень та узгодженості операцій із загальною стратегією діяльності.
Встановлення нормативів і лімітів	Запроваджуються обмеження щодо максимальних розмірів ризикових експозицій, які банк може прийняти стосовно окремих контрагентів, пов'язаних осіб або їх груп, що поєднують різні види ризиків у своїй діяльності.
Оцінювання кредитного ризику	Проводиться аналіз фінансового стану позичальника шляхом дослідження показників його платоспроможності та кредитоспроможності, у тому числі з використанням методів фінансових коефіцієнтів, як на індивідуальному, так і на портфельному рівні.
Контроль кредитного ризику	Впроваджуються внутрішні регламенти, стандарти, політики та процедури, які визначають зони відповідальності й повноваження працівників, що беруть участь у кредитному процесі.
Моніторинг кредитного ризику	Здійснюється постійне відстеження стану кредитних операцій з метою своєчасного реагування на підвищення ризиковості та запобігання негативним наслідкам.

В Україні термін «споживчий кредит» здебільшого ототожнюють із поняттям «кредит на споживчі потреби», що підкреслює його цільове призначення. Згідно з визначенням Національного банку України, споживчий кредит – це кошти, які надаються банком або іншою фінансовою установою фізичним особам для придбання товарів чи послуг на певний строк, під процент, із дотриманням принципу повернення та платності [51].

Сучасний ринок споживчого кредитування вигідний як кредиторам, так і позичальникам, оскільки дозволяє населенню здійснювати великі покупки без повної передплати. На підставі аналізу сучасних тенденцій розвитку споживчого кредитування в Україні можна виокремити основні напрями вдосконалення цього сегмента банківських послуг:

— удосконалення підходів до оцінювання кредитоспроможності фізичних осіб;

- формування різноманітної лінійки кредитних продуктів, привабливих для потенційних позичальників;
- посилення конкурентних позицій банку через впровадження інноваційних технологій та використання передового досвіду інших фінансових установ;
- розширення використання сучасних цифрових рішень, орієнтованих на задоволення потреб населення.

Розвиток іпотечного кредитування є важливим елементом економічної трансформації країни. Воно сприяє зростанню ВВП, формуванню нових робочих місць, активізації будівельної сфери, розвитку малого та середнього бізнесу. Нерухомість залишається одним із найбільш інвестиційно привабливих активів, проте обсяги іпотечного кредитування в Україні все ще недостатні для забезпечення належного інвестиційного потенціалу економіки. Іпотечний кредит, за визначенням дослідників, являє собою специфічну форму довгострокового кредитування, засновану на економіко-правових відносинах між позичальником і кредитором щодо руху позикових коштів, забезпечених нерухомістю [22].

Сучасний етап розвитку українського іпотечного ринку характеризується такими факторами:

- домінуванням депозитної моделі фінансування;
- провідною роллю універсальних банків;
- відсутністю спеціалізованих інститутів іпотечного ринку (страхових фондів, гарантійних механізмів, інфраструктурних утворень) [3].

Стабільність іпотечного ринку та зниження ризиків його функціонування потребують формування повноцінної ринкової інфраструктури, при цьому держава має забезпечити контроль за співвідношенням цінних паперів та закладних, які банки передають емітентам для забезпечення емісій.

3.3. Шляхи підвищення ефективності кібербезпеки банківського сектору в умовах воєнного стану

Сучасний банківський сектор функціонує в умовах безпрецедентного зростання загроз у цифровому середовищі, що особливо загострилося з початком повномасштабної війни. Воєнний стан супроводжується не лише фізичними руйнуваннями інфраструктури, а й масштабними кібератаками, спрямованими на дестабілізацію фінансової системи, порушення роботи критичних сервісів та отримання доступу до конфіденційних даних. У таких умовах кібербезпека перестає бути суто технологічним аспектом і перетворюється на один із ключових елементів забезпечення національної фінансової стійкості.

З огляду на це підвищення рівня кіберзахисту банківського сектору набуває стратегічного значення. Від ефективності кібербезпеки залежить здатність банків підтримувати безперервність операцій, гарантувати захист коштів клієнтів, зберігати стабільність платіжних систем та запобігати спробам втручання у роботу фінансових ринків. Воєнні умови актуалізували необхідність посилення багаторівневих механізмів кіберзахисту, що охоплюють як технічні, так і організаційні складові.

Однією з найважливіших передумов підвищення ефективності кібербезпеки є впровадження багаторівневої системи захисту інформаційних ресурсів. Така система передбачає використання різних механізмів контролю доступу, шифрування даних, виявлення аномальної активності та захисту мережевої інфраструктури від несанкціонованих проникнень. В умовах воєнного стану особливого значення набуває постійний моніторинг кіберзагроз, який дозволяє оперативно реагувати на спроби атак та запобігати можливим збиткам. Ефективність цього підходу визначається не лише наявністю сучасних технічних засобів, а й здатністю банку швидко змінювати конфігурації захисту відповідно до актуальних ризиків.

Важливим напрямом зміцнення кібербезпеки є розвиток системи резервування та відновлення даних. Банки мають забезпечити зберігання критично важливої інформації у захищених середовищах, у тому числі на географічно віддалених серверах, які є недосяжними для фізичних атак та кіберзагроз. Це дозволяє підтримувати безперервність роботи навіть у разі повного виходу з ладу основної інфраструктури. У воєнний час питання стійкості даних набуває особливого значення, оскільки від збереження операційної інформації залежить можливість банку виконувати свої функції та забезпечувати доступ клієнтів до фінансових послуг.

Не менш вагомим елементом системи кіберзахисту є посилення контролю доступу та автентифікації користувачів. Зростання цифрових каналів обслуговування та дистанційних операцій у банківському секторі підвищує ризик несанкціонованого доступу до рахунків клієнтів і внутрішніх систем банку. Тому банки активно впроваджують двофакторну та багатофакторну автентифікацію, біометричні методи ідентифікації, а також аналіз поведінкових патернів користувачів. Ці інструменти дозволяють знизити ймовірність шахрайських операцій, які у воєнних умовах можуть набувати особливо небезпечного характеру.

Важливу роль у забезпеченні кібербезпеки відіграє підвищення потенціалу персоналу банку, який повинен не лише добре володіти інструментами кіберзахисту, а й бути здатним оперативно реагувати на нетипові загрози. Регулярні навчання, тренінги, моделювання кібератак, практичні сесії щодо виявлення фішингових схем та несанкціонованих дій з боку зловмисників підвищують рівень підготовки працівників і знижують ризики, пов'язані з людським фактором. У воєнний час, коли кількість атак на державні установи й фінансові організації значно збільшується, помилки персоналу можуть мати вкрай негативні наслідки, а тому формування кіберкультури є критично важливим.

Окремим напрямом зміцнення кібербезпеки банківського сектору є розвиток співпраці між банками, регулятором і державними структурами, які

відповідають за національну безпеку у сфері кіберзахисту. Координація дій, обмін інформацією про виявлені загрози, оперативне інформування про нові способи атак і підозрілу активність підвищують здатність сектору захищатися від масштабних скоординованих кібератак. Така співпраця стає особливо важливою в умовах гібридної війни, коли кібератаки часто мають комплексний характер і можуть бути спрямовані на дестабілізацію критичної інфраструктури.

Суттєвим підсилювачем кібербезпеки є впровадження сучасних технологій аналітики та машинного навчання, які дозволяють виявляти нетипові операції, прогнозувати потенційні загрози та підвищувати точність систем попередження. Хоча такі технології потребують значних інвестицій, їх використання дозволяє банкам ефективно протидіяти складним атакам, що здійснюються з використанням автоматизованих інструментів або штучного інтелекту. Особливо актуально це для банків, які мають велику кількість клієнтів і значні обсяги транзакційної активності.

Підвищення ефективності кібербезпеки неможливе без інституційного реформування внутрішніх процесів банків, що передбачає створення центрів кіберзахисту, впровадження стандартів інформаційної безпеки, оновлення політик доступу та регламентів взаємодії з клієнтами. Перегляд внутрішніх процедур є важливим кроком до забезпечення не лише технічного, а й управлінського рівня безпеки. У воєнний час банки повинні працювати за принципами підвищеної готовності, що передбачає постійний контроль за системами, швидкі управлінські рішення та наявність планів реагування на надзвичайні ситуації.

Узагальнюючи, можна зазначити, що підвищення ефективності кібербезпеки банківського сектору в умовах воєнного стану є комплексним завданням, яке потребує поєднання технологічних, організаційних та кадрових рішень. Сучасні загрози вимагають від банків не лише наявності високотехнологічних систем захисту, а й здатності швидко адаптуватися до динамічних умов, співпрацювати з державними структурами та формувати нову

культуру інформаційної безпеки. Саме реалізація цих заходів забезпечить стійкість банківського сектору, захист інтересів клієнтів та стабільність фінансової системи України у воєнний та післявоєнний періоди.

Висновки до розділу 3

Фінансова стійкість і стабільний розвиток банківської системи – це стратегічні завдання, від яких залежить динаміка ринкових перетворень та підвищення соціальних стандартів в державі. Ефективне функціонування механізму управління фінансовою стійкістю банку можливе лише за рахунок наявності системи забезпечення прийняття управлінських рішень, до складу якої входить блок ресурсного забезпечення, що включає в себе засоби організаційного, фінансового, інформаційного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення та блок методичного забезпечення.

Зважаючи на виняткове суспільне значення банківської галузі, надмірне концентрування її ресурсів та ринкової влади створює суттєві загрози – від зниження ефективності банківського обслуговування до втрати економічної безпеки держави. У зв'язку з цим потрібно у складі системи банківського нагляду формувати такий напрям, як моніторинг консолідації ринку банківських послуг. Постає потреба у визначенні критеріїв та методичних засад оцінювання конкурентного середовища відповідно до нових умов функціонування банків та різноманітних форм їх співпраці з небанківськими фінансовими установами. Слід створювати відповідне методичне забезпечення з урахуванням специфіки функціонування банків.

Інноваційний розвиток є основною можливістю для стійкого і довгострокового зростання ефективності діяльності банків. У найближчі десятирічний цифровий розвиток фінансового сектора буде прискорюватися, і раціональне управління цифровою трансформацією в банківському секторі стане невід'ємною перевагою в умовах конкурентної боротьби.

З метою уникнення ризику банкрутства, досягнення і довгострокового забезпечення стабільного конкурентного стану на ринку банківських послуг, банкам необхідно апробувати і активно впроваджувати сучасні інноваційні методи та інструменти управління найбільш критичними видами ризиків, в основі яких визначаємо кредитний ризик банку.

Запропоновано систему управління кредитним ризиком банку, яка базується на забезпеченні надійного та безперервного процесу виявлення, оцінки, контролю та моніторингу кредитного ризику як на індивідуальній, так і на портфельній основі і передбачає використання такого інструментарію: формування чітких критеріїв кредитування; встановлення нормативів та лімітів; оцінка кредитного ризику; контроль кредитного ризику; моніторинг кредитного ризику.

Проаналізувавши сучасний стан розвитку ринку споживчого та іпотечного кредитування в Україні, виділено основні шляхи вирішення проблем у напрямку до подальшої розбудови цієї сфери діяльності банків.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведеним дослідженням узагальнено теоретико-методологічні та організаційні засади функціонування банківського сектору та його значення щодо економічного розвитку країни. Узагальнення отриманих результатів дає змогу сформулювати такі висновки і пропозиції теоретичного і практичного характеру:

1. Банківський сектор доцільно розглядати як сукупність банківських установ, об'єднаних спільними цілями, функціями та нормативно-правовим полем, які забезпечують грошово-кредитне обслуговування економіки, формують фінансову інфраструктуру та є об'єктом державного регулювання з метою підтримання стабільності та фінансової безпеки.

2. Фінансова стійкість банківського сектору розглядається не лише як здатність підтримувати формальні нормативи, а як спроможність банківського сектору виконувати традиційні й нові функції в умовах змін зовнішнього середовища, зберігаючи при цьому платоспроможність, ліквідність і довіру клієнтів. На її рівень впливають як зовнішні фактори (економічні, політичні, глобалізаційні, інституційні), так і внутрішні (якість управління активами й пасивами, достатність капіталу, ефективність бізнес-моделі, організаційна структура, технологічний рівень).

3. Проаналізовано еволюцію цифрових трансформацій – від запровадження системи електронних платежів та національної платіжної інфраструктури до реалізації комплексних програм розвитку фінансового сектору, створення системи BankID, електронного документообігу та центрів оброблення даних. Продемонстровано, що цифровізація не лише підвищує операційну ефективність банків, розширює доступність фінансових послуг і сприяє зниженню трансакційних витрат, але й стає важливим інструментом зміцнення фінансової стійкості. В умовах воєнного стану саме цифрові рішення дозволяють забезпечувати безперервність платіжної інфраструктури,

дистанційне обслуговування клієнтів, гнучке управління ризиками та захист інформаційного простору.

4. Моніторинг діяльності АТ КБ «Приватбанк» в умовах воєнного стану продемонстрував високу адаптивність, стійкість та стратегічну керованість банку в умовах воєнного стану. Основні тенденції в роботі банку:

— скорочення кількості відділень у 2022 році було зумовлено безпековими обставинами та міграцією населення, однак подальша стабілізація у 2023 році та раціоналізація мережі в 2024 році засвідчили перехід до нової моделі сервісу — з фокусом на цифрові канали, мобільні формати роботи та оптимізацію витрат;

— зростання обсягів коштів клієнтів, що становлять понад 93% усіх зобов'язань банку, є свідченням високої довіри з боку населення та бізнесу, а також підтвердженням ролі Приватбанку як основного фінансового сервіс-провайдера країни. Показово, що збільшення пасивів супроводжувалося випереджаючим зростанням власного капіталу, завдяки чому покращилась структура пасиву: частка капіталу зросла з 10,7% у 2022 році до 13% у 2024 році;

— надійність банку підсилювалася і його стабільно високими показниками ліквідності: норматив LCR у всі роки аналізованого періоду залишався суттєво вищим за регуляторні вимоги, що свідчить про наявність у Приватбанку значного обсягу високоліквідних активів та обережну політику управління ризиками;

— структура активів Приватбанку у 2022–2024 роках демонструє раціональний баланс між ліквідними активами, інвестиційною діяльністю та кредитними операціями. Зростання ресурсів супроводжувалося не лише розширенням активних операцій, але й покращенням їх якості: банк виважено формував резерви, знижував частку непрацюючих кредитів та оптимізував портфель з урахуванням ризикових обставин воєнного часу.

5. Забезпечення фінансової стійкості та сталого розвитку банківської системи належить до стратегічно важливих завдань, які визначають темпи

ринкових трансформацій та впливають на підвищення соціальних стандартів у державі. Повноцінне функціонування механізму управління фінансовою стійкістю банку можливе лише за наявності комплексної системи ухвалення управлінських рішень. До її складу входять блок ресурсного забезпечення, що охоплює організаційні, фінансові, інформаційні, кадрові та матеріально-технічні ресурси, а також блок методичного забезпечення, який регламентує принципи, підходи та інструментарій управління.

6. З огляду на вагоме суспільне значення банківського сектору, надмірна концентрація фінансових ресурсів та ринкової влади окремих банків може створювати істотні ризики – від зниження якості та ефективності банківського обслуговування до виникнення загроз економічній безпеці країни. У зв'язку з цим у межах системи банківського нагляду доцільно формувати спеціальний напрям діяльності, пов'язаний із моніторингом рівня консолідації ринку банківських послуг. Виникає необхідність розроблення чітких критеріїв та методологічних підходів, що дозволять об'єктивно оцінювати конкурентне середовище в умовах трансформації банківських моделей та розширення взаємодії з небанківськими фінансовими установами. Важливим є також створення комплексного методичного інструментарію, який враховуватиме специфіку функціонування банківського сектору.

7. Інноваційний розвиток виступає ключовим чинником довгострокового зростання ефективності банківської діяльності. У найближчі десятиліття слід очікувати подальшого прискорення цифрової трансформації фінансового сектору, а здатність банків раціонально управляти процесами цифровізації становитиме одну з визначальних конкурентних переваг. Водночас для України характерні певні бар'єри діджиталізації: недосконалість законодавчої бази, недостатній рівень регулювання небанківського фінансового обслуговування, обмежені можливості щодо надання широкого спектра традиційних банківських послуг через інтернет-банкінг, а також необхідність значних інвестицій у цифрову інфраструктуру. Сукупність цих факторів уповільнює

темпи цифрових перетворень і знижує рентабельність банків, діяльність яких повністю ґрунтується на технологічних рішеннях.

8. Запропонований підхід до організації системи управління кредитним ризиком банку, що передбачає формування надійного та безперервного процесу ідентифікації, оцінювання, контролю та моніторингу кредитних ризиків як на рівні окремого позичальника, так і на рівні кредитного портфеля. Така система включає п'ять базових інструментів: визначення чітких критеріїв кредитування, установлення нормативів і лімітів, здійснення оцінки кредитного ризику, здійснення контролю ризику та його постійного моніторингу.

9. Воєнний стан значно підвищив рівень кіберзагроз для банківського сектору, роблячи кібербезпеку критичним елементом фінансової стійкості держави. Для створення ефективного кіберзахисту доцільним є:

- впровадження багаторівневої системи захисту, яка включає контроль доступу, шифрування, моніторинг аномалій та захист мережевої інфраструктури;
- резервування та відновлення даних, включаючи географічно розподілені сховища, що гарантують безперервність роботи навіть у разі руйнування інфраструктури;
- посилення контролю доступу та автентифікації (2FA/MFA, біометрія, поведінкова аналітика) для протидії шахрайству та несанкціонованим діям;
- координація між банками, регулятором і державними структурами, обмін інформацією про загрози та атаки;
- застосування аналітики та машинного навчання – підвищує здатність виявляти нетипові операції та прогнозувати загрози;
- інституційне реформування банків: створення центрів кіберзахисту, оновлення політик безпеки, впровадження сучасних стандартів і планів реагування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III. URL:<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14> (дата звернення: 01.11.2025).
2. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999р. №679-XIV. URL:<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14> (дата звернення: 01.11.2025).
3. Про платіжні системи та переказ грошей : Закону України від 5 квітня 2001 року № 2346-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (дата звернення: 01.11.2025).
4. Про фінансові послуги та регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (дата звернення: 01.11.2025).
5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму : Закон України від 14.10.2014 № 1702-VII. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702-18> (дата звернення: 01.11.2025).
6. Про заставу : Закон України від 2 жовтня 1992 року. № 2654-XII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2654-12> (дата звернення: 01.11.2025).
7. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. No 40-IV. URL:<http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.11.2025).
8. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246420577> (дата звернення: 01.11.2025).
9. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах : Постанова Національного банку України №64 від 11.06.2022 р.

[URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18) (дата звернення: 01.11.2025).

10. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : затверджене Постановою Правління НБУ від 30.06.2016р. №351.
URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/print1479389606687835>
(дата звернення: 01.11.2025).

11. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : затверджене Постановою Правління НБУ від 17.09.2015 № 615.
[URL:http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=21857413](http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=21857413) (дата звернення: 01.11.2025).

12. Положення про основи процентної політики Національного банку України: затверджене Постановою Правління НБУ від 21.04.2016р. № 277.
URL:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1092-04> (дата звернення: 01.11.2025).

13. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : Постанова Правління Національного банку України №242 від 07.04.2016 р.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0242500-16> (дата звернення: 01.11.2025).

14. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України: Постанова Правління Національного банку України №136 від 21.12.2017 р.
[URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0136500-17](https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0136500-17) (дата звернення: 01.11.2025).

15. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : затверджена Постановою Правління НБУ 28.08.2001 р. №368.
[URL:https://ips.ligazakon.net/document/view/REG6032](https://ips.ligazakon.net/document/view/REG6032) (дата звернення: 01.11.2025).

16. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах : затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 № 492. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03> (дата звернення: 01.11.2025).

17. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2023 року : Постанова Правління Національного банку України від 18 червня 2015 року № 391. URL:<https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43352266> (дата звернення: 01.11.2025).

18. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: затв. наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&tag=MetodichniRekomendatsii> (дата звернення: 01.11.2025).

19. Барановський О. Безпека банківської сфери. Вісник Національного банку України. 2014. № 6. С. 20-27.

20. Барановський О. І. Філософія безпеки: монографія: у 2 т. Київ: УБС НБУ, 2014. Т. 1. 831 с.

21. Береславська О. І. Банківський сектор України: аналіз чинників неплатоспроможності, банкрутства та ліквідації банків. Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», № 29(57), червень, 2023 р.

22. Бондаренко Л. П., Політило М. П. Банківські інновації як необхідність ефективного функціонування банківського ринку. Інвестиції: практика та досвід. ТОВ "ДКС Центр", 2022. № 3. С.5-8. URL:http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2022/3.pdf (дата звернення: 01.11.2025).

23. Богомолова Н.І., Гиряньська А.В. Особливості формування механізму банківської безпеки в Україні. Ефективна економіка. 2022. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?op=1&z=7414> (дата звернення: 01.11.2025).

24. Бухтіарова А.Г., Гуца А.В. Протидія кіберзлочинності у банківській сфері. Приазовський економічний вісник. 2022. № 3. С. 355—361.
25. Васильчишин О.Б. Економічна сутність фінансової безпеки банківської системи: проблема плюралізму підходів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 28. С. 159-166.
26. Васильчишин О.Б. Шляхи підвищення рівня фінансової безпеки банківської системи України в умовах політико-економічних дисбалансів. Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 7. С. 221-225.
27. Вовченко Р.С. Підходи до розкриття сутності фінансової безпеки банківського сектору національної економіки. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2015. Вип. 2. С. 51-59.
28. Гребенюк Н.В. Оцінювання інноваційної складової маркетингової діяльності банку та визначення її впливу на ефективність функціонування банку. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 3. С. 111–125.
29. Дзюблюк О. В. Банківська система України : становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів : монографія/ за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : Астон, 2012. 358 с.
30. Дзюблюк О. Г., Козюк В. В. Фінансова стабільність банківської системи України в умовах воєнних загроз. Економіка України, 2022, № 6, с. 3–20.
31. Диба М.І., Юркевич О.М., Майорова Т.В., Власова І.В. та ін. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України : монографія. Київ: КНЕУ, 2013. 425 с.
32. Економічні нормативи. Національний банк України. [URL:https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#2](https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#2) (дата звернення: 01.11.2025).
33. Єсіна О.Г. Інтернет-банкінг в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. Вип. 1. С. 209–213.

34. Замула А.О. Економіко-математичне моделювання інноваційної діяльності комерційних банків. Вісник Запорізького національного університету. 2011. № 3. С. 82–89.

35. За п'ять років кіберзлочинність в Україні виросла вдвічі. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/10/21/652782/> (дата звернення: 01.11.2025).

36. Звіт з оверсайта інфраструктур фінансового ринку. 2022 рік. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-z-oversayta-infrastruktur-finansovogo-rinku-za-2022-rik> (дата звернення: 01.11.2025).

37. Золотарьова О.В., Галаганов В.О. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. Проблеми економіки та політичної економії. 2017. № 1. С. 83-98.

38. Інновації та розбудова фінтехринку України — у фокусі уваги Національного банку. НБУ. 2022. URL: [https://bank.gov.ua/ua/news/all/innovatsiyi\\$ta\\$rozbu](https://bank.gov.ua/ua/news/all/innovatsiyitarozbu) (дата звернення: 01.11.2025).

39. Карковська В.Я., Прокопишин-Рашкевич Л.М., Якимець М.М. Фінансова безпека банківської системи: реалії та перспективи. Інфраструктура ринку. 2022. Вип. 25. С. 674-680. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2022/25_2022_ukr/114.pdf (дата звернення: 01.11.2025).

40. Карчева І.Я. Сучасні тенденції інноваційного розвитку банків України в контексті концепції Банк 3.0. Фінансовий простір. 2015. № 3. С. 299–305.

41. Коваленко В.В., Болгар Т.М., Сергєєва О.С. Фінансова безпека банківської системи України – проблеми виміру та забезпечення. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7735> (дата звернення: 01.11.2025).

42. Козляниченко, О. М. (2020). Теоретичні аспекти функціонування банківського сектору в Україні. Проблеми і перспективи економіки та управління, (1(21), 285–292. вилучено із <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/211464>

43. Костюченко О.Є., Паталах В.І. Забезпечення фінансової безпеки банківської системи як складова фінансової безпеки держави. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. 2014. Вип. 7. Ч. 5. С. 24-27.

44. Кравчук Н.Я., Колісник О.Я., Мелих О.Ю. Фінансова безпека: навч.- метод. посібник. Тернопіль: Вектор, 2010. 277с.

45. Крухмаль О. В., Сухонос В. В. Розвиток банківського бізнесу в умовах цифрової економіки. Ефективна економіка. 2023. № 11. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8381> (дата звернення: 24.11.2024).

46. Крухмаль О. В. Оцінка фінансової стійкості на підставі визначення критеріїв динаміки стабільної діяльності банку. Актуальні проблеми економіки: Науковий економічний журнал. 2022. №9. С. 43-50.

47. Кузнєцова Л. В. Проблеми активізації процесів розвитку банківських інновацій в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2022. Вип. 4. С. 9-13.

48. Кузнєцова Л. В. Скорингові технології оцінювання ризиків шахрайства в банківській діяльності URL: <http://ceur-ws.org/Vol-1813/paper8.pdf>.

81

49. Кучанський О.Ю., Мазурак В.В. Перспективи розвитку в Україні систем дистанційного банківського обслуговування клієнтів. Управління розвитком складних систем. 2015. № 23(1). С. 115–119.

50. Лубенець С.В., Гришунін В.В. Моделювання інтегрально-рейтингової оцінки інвестиційної привабливості банків. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія : Економічна. 2016. Вип. 90. С. 97–107.

51. Лункіна Т., Вельховацька К. Використання скоринг моделі при управлінні ризиками споживчого кредитування. Ефективна економіка. 2015. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3792> (дата звернення: 01.11.2025).

52. Мамонова К.М. Моделювання інвестиційної привабливості підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.11. Київ, 2010. 21с.
53. Банківська енциклопедія / ред.: А. М. Мороз. К. : Ельтон, 1993.328с.
54. Музичка О.М., Журибіда Н.Р., Галько Є.О. Методичні підходи до оцінювання рівня фінансової безпеки банків. Бізнес Інформ. 2022. № 3. С. 322-327.
55. Неізнана О.В. Огляд новітніх електронних технологій і аналіз розвитку сучасного банку. Технологический аудит и резервы производства. 2016. Том 2. № 6. С. 28–31.
56. Ніколаєнко, Ю. В. (2018). Державне регулювання і фінансова безпека банківського сектору України : проблемні питання та шляхи вирішення. Науковий вісник Полісся, 2(3(11), 131–137. [https://doi.org/10.25140/10.25140/2410-957620173\(11\)131-137](https://doi.org/10.25140/10.25140/2410-957620173(11)131-137) (дата звернення: 01.11.2025).
57. Основні напрями Стратегії розвитку фінансового сектору до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/files/CAchNfcexYvDTxF>(дата звернення: 01.11.2025).
58. Офіційний сайт Національного банку України. URL:<https://bank.gov.ua> (дата звернення: 01.11.2025).
59. Поляруш І. М. Скоринг, як вдосконалений механізм оцінки потенційного позичальника банком - демонстрація процесу обробки даних. Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/37.pdf (дата звернення: 01.11.2025).
60. Поповенко Н.С., Марченко Н.Б. Інноваційні процеси у банківській справі. Економічний простір. 2008. № 15. С. 99–104.
61. Продан М.В. Депозитні ресурси як основа успішної діяльності банків: теоретичний аспект, реалії і трансформації в Україні. № 2. 2022. URL:http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/23_2_2022ua/16.pdf (дата звернення: 01.11.2025).

62. Рейтинг українських банків – 2023
[URL:https://mind.ua/publications/20224442-rejting-ukrayinskih-bankiv-2023](https://mind.ua/publications/20224442-rejting-ukrayinskih-bankiv-2023) (дата звернення: 01.11.2025).
63. Рисін В. В., Степанова А. В. Інструменти протидії фінансуванню тероризму з використанням фінансових установ. Економіка та держава. 2023. № 6. С. 80–86. DOI: 10.32702/2306-6806.2023.6.80
64. Рисін В.В., Борик І.Р. Переваги та ризики розвитку новітніх технологій у банківській діяльності. Науковий Вісник ХДУ. Серія «Економічні науки». 2023. №38. С. 69-73. URL:<https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2023-38-12> (дата звернення: 01.11.2025).
65. Рисін В. В., Корначук О. Ю. Ризики залучення банків до схем відмивання грошей. Ефективна економіка. 2023. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7853> (дата звернення: 01.11.2025).
66. Рисін В.В. Напрями підвищення безпеки фінансового сектору в період кризи. Фінанси України. 2016. №6. С. 82-95.
67. Рисін В.В., Рисін М.В. Напрями протидії поширенню морального ризику в банківському секторі в умовах кризи. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2016. Випуск 2(118). С. 94-98.
68. Ситник Н.С., Васьків І.М. Фінансова безпека банків як один із складників фінансової безпеки держави. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2022. № 6. С. 129-132.
69. Славкіна М.А. Систематизація показників та методів оцінювання економічної безпеки банківського сектору національної економіки України. Причорноморські економічні студії. 2017. Вип. 18. С. 270-278.
70. Сова О.Ю. Специфіка депозитних послуг у сучасних умовах банківського ринку України. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2022. Том 3, № 26. С. 72-80. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/statti/sova_0018.pdf (дата звернення: 01.11.2025).

71. Ткаченко Ю. В. Сучасні технології як основа інноваційної моделі розвитку банківського бізнесу. Економічна теорія та право. Харків: Право, 2022. № 2 (33). С. 26-41. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2-26-41.pdf> (дата звернення: 01.11.2025).
72. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія. А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський та ін. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 295 с.
73. Фінансова звітність. Офіційний сайт АТ КБ «Приватбанк». URL: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost> (дата звернення: 01.11.2025).
74. Фролова Т, Луцишин З. Банківський сектор України: сучасний стан та перспективи розвитку. Економіка і організація управління. 4(24) (Вер 2016), 112-124. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/2930> (дата звернення: 01.11.2025).
75. Шевчук В. Тенденції розвитку системи рефінансування банків України. Економіст. 2016. № 3. С. 12-15.
76. Шелудько С. А. Облікова ставка центрального банку як інструмент валютного регулювання. Регіональна економіка та управління. 2015. № 4 (07). Ч. 2. С. 118-122. Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4236> (дата звернення: 01.11.2025).
77. Шелудько С.А., Браткевич П.П. Вплив цифровізації на банківський бізнес в Україні. Приазовський економічний вісник. 2022. № 5. С. 334—339.
78. Штефан Л.Б. Аналіз деяких індикаторів фінансової безпеки банківської системи України. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 16. С. 862-870.
79. Retail Banking 2023 Evolution or Revolution? PWC. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/banking-capital-markets/banking-2023/assets/pwc-retailbanking-2023-evolution-or-revolution.pdf> (дата звернення: 01.11.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А.

Фінансова звітність АТ КБ «Приватбанк» за 2022–2023 рік

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2023 рік	2022 рік
Процентні доходи в т.ч.:		66 238	43 686
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	61 614	38 905
- інші процентні доходи	20	4 624	4 781
Процентні витрати	20	(6 616)	(3 768)
Чистий процентний дохід		59 622	39 918
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	21	(4 588)	(15 396)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		55 034	24 522
Комісійні доходи	22	41 589	32 945
Комісійні витрати	22	(17 150)	(12 505)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		10 174	14 655
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(1 076)	(7 760)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	1 266	119
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	9	4 648	2 608
Витрати на виплати працівникам		185	267
Амортизаційні витрати		(10 552)	(10 096)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	11	(2 175)	(1 970)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	23	(10 946)	(10 473)
- адміністративні та операційні витрати	17, 23	194	(885)
Інші доходи	23	(11 140)	(9 588)
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів	24	2 173	2 815
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(407)	(458)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(1)	(1)
		4	4
Прибуток до оподаткування		72 766	34 672
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	25	(35 001)	(4 474)
Прибуток за рік		37 765	30 198

Затверджено до випуску та підписано 15 березня 2024 року.

Продовження дод. А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про сукупний дохід за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2023 рік	2022 рік
Прибуток за рік		37 765	30 198
Інший сукупний дохід			
Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Фінансові інструменти що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	9	7 904	(14 139)
- Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування		(1 266)	(119)
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки	9	6 562	3 453
- Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	25	215	(207)
Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Будівлі та земля:			
- Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки	11	65	34
- Податок на прибуток, що відноситься до змін у дооцінці у складі іншого сукупного доходу	25	(30)	(6)
Загальна сума іншого сукупного доходу		13 450	(10 984)
Загальна сума сукупного доходу		51 215	19 214

Затверджено до випуску та підписано 15 березня 2024 року.

Г. Бьош
Голова Правління

В. В. Ярошенко
Головний бухгалтер

Продовження дод. А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У таблиці нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості кредитів та авансів клієнтам у 2023 році:

	Валова балансова вартість на 1 січня 2023	Переведення кредитів в категорію			Припинення визнання фінансових інструментів	Нові визнані фінансові активи	Інші зміни валової балансової вартості	Списані протягом року	Курсові різниці	Валова балансова вартість на 31 грудня 2023
		З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	Знецінені кредити						
		У мільйонах українських гривень								
З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	56 590	18 850	(22 828)	(578)	(37 108)	80 358	(13 762)	-	65	81 587
Кредити юридичним особам	3 127	1 228	(515)	-	(1 826)	4 024	(691)	-	59	5 406
Кредити юридичним особам, що надані за операціями РЕПО	-	-	-	-	(10 507)	12 196	(230)	-	-	1 459
Кредити фізичним особам – кредитні картки	32 413	7 060	(7 821)	(526)	(16 695)	24 256	3 281	-	-	41 967
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 635	807	(800)	(9)	(185)	2 298	(270)	-	-	3 476
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3 239	851	(514)	(8)	(3 329)	16 472	(7 424)	-	-	9 287
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	178	282	(267)	-	(43)	768	(183)	-	-	736
Кредити фізичним особам – інші кредити	11	6	(2)	-	(12)	10	(4)	-	-	9
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	15 610	8 266	(12 633)	(35)	(4 440)	20 046	(8 020)	-	6	18 806
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	377	347	(276)	-	(71)	286	(221)	-	-	441
З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	15 345	(18 490)	23 187	(3 547)	(3 283)	4 717	(5 090)	(2)	6	12 843
Кредити юридичним особам	1 400	(1 228)	519	(26)	(222)	87	(249)	-	3	284
Кредити фізичним особам – кредитні картки	6 654	(6 716)	8 010	(2 596)	(1 812)	2 531	(828)	(2)	-	5 241
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 528	(801)	864	(134)	(112)	206	(207)	-	2	1 346
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	348	(843)	520	(87)	(191)	801	(379)	-	-	169
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	111	(282)	269	(7)	(20)	101	(63)	-	-	109
Кредити фізичним особам – інші кредити	2	(6)	2	-	(7)	9	-	-	-	-
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	4 675	(8 268)	12 712	(644)	(836)	966	(3 127)	-	1	5 482
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	627	(346)	291	(53)	(83)	13	(237)	-	-	212
Знецінені кредити	178 561	(360)	(359)	4 125	(980)	55	189	(1 322)	578	180 487
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	167 931	-	-	-	(2)	-	1 713	(133)	533	170 042
Кредити юридичним особам	813	-	(4)	26	(54)	1	(25)	(94)	33	696
Кредити фізичним особам – кредитні картки	7 526	(344)	(189)	3 122	(698)	13	(1 199)	(939)	-	7 292
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	749	(6)	(64)	143	(25)	21	1	(34)	11	796
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	293	(8)	(6)	95	(35)	3	(29)	(18)	-	295
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	39	-	(2)	7	(3)	-	(1)	-	-	40
Кредити фізичним особам – інші кредити	13	-	-	-	-	-	(1)	(8)	-	4
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	1 026	(1)	(79)	679	(143)	17	(250)	(84)	1	1 166
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	171	(1)	(15)	53	(20)	-	(20)	(12)	-	156
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	250 496	-	-	-	(41 371)	85 130	(18 663)	(1 324)	649	274 917

Продовження дод. А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У таблиці нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості кредитів та авансів клієнтам у 2022 році:

	Валова балансова вартість на 1 січня 2022	Переведення кредитів в категорію			Припинення визнання фінансових інструментів	Нові визнані фінансові активи	Інші зміни валової балансової вартості	Списані протягом року	Рекласифі- кація за типами боржників	Курсові різниці	Інше	Валова балансова вартість на 31 грудня 2022
		З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	Знецінені кредити								
У мільйонах українських гривень												
З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	66 035	43 824	(67 574)	(514)	(21 045)	48 332	(12 610)	-	-	142	-	56 590
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	1	-	-	-	-	-	(1)	-	-	-	-	-
Кредити юридичним особам	2 913	1 710	(3 552)	(10)	(1 064)	3 022	(5)	-	10	103	-	3 127
Кредити фізичним особам – кредитні карти	42 212	28 115	(39 401)	(450)	(14 363)	19 144	(2 844)	-	-	-	-	32 413
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	3 104	2 325	(3 807)	(9)	(118)	443	(307)	-	-	-	-	1 635
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	5 292	3 379	(4 450)	(9)	(2 123)	5 809	(4 659)	-	-	-	-	3 239
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	347	420	(578)	(1)	(46)	145	(109)	-	-	-	-	178
Кредити фізичним особам – інші кредити	20	19	(20)	-	(15)	11	(4)	-	-	-	-	11
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	10 665	6 870	(14 132)	(33)	(3 151)	19 623	(4 261)	-	(10)	39	-	15 610
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	1 481	982	(1 634)	(2)	(165)	135	(420)	-	-	-	-	377
З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	1 982	(43 506)	69 089	(9 447)	(2 987)	3 584	(3 467)	-	-	97	-	15 345
Кредити юридичним особам	79	(1 710)	3 573	(220)	(380)	301	(356)	-	42	71	-	1 400
Кредити фізичним особам – кредитні карти	318	(27 838)	39 844	(6 566)	(1 255)	2 498	(347)	-	-	-	-	6 654
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	387	(2 322)	4 254	(606)	(80)	33	(163)	-	-	25	-	1 528
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	10	(3 368)	4 464	(296)	(259)	110	(313)	-	-	-	-	348
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	20	(420)	583	(21)	(16)	5	(40)	-	-	-	-	111
Кредити фізичним особам – інші кредити	-	(19)	20	-	(3)	4	-	-	-	-	-	2
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	672	(6 849)	14 863	(1 565)	(886)	628	(1 947)	-	(42)	1	-	4 675
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	496	(980)	1 688	(173)	(108)	5	(301)	-	-	-	-	627
Знецінені кредити	174 551	(318)	(1 515)	9 961	(449)	79	432	(9 706)	-	5 540	(14)	178 561
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	163 512	-	-	-	-	-	1 122	(44)	120	3 221	-	167 931
Кредити юридичним особам	1 099	-	(21)	230	(37)	32	(57)	(612)	(117)	296	-	813
Кредити фізичним особам – кредитні карти	2 784	(277)	(443)	7 016	(167)	16	(187)	(1 217)	-	1	-	7 526
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	6 367	(7)	(447)	615	(106)	26	(232)	(7 385)	-	1 932	(14)	749
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	41	(11)	(14)	305	(11)	1	(4)	(14)	-	-	-	293
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	27	-	(5)	22	-	-	(1)	(5)	-	1	-	39
Кредити фізичним особам – інші кредити	63	-	-	-	(12)	-	(27)	(13)	-	2	-	13
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	566	(21)	(531)	1 588	(99)	4	(166)	(409)	(3)	87	-	1 026
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	92	(2)	(54)	175	(17)	-	(16)	(7)	-	-	-	171
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	242 568	-	-	-	(24 481)	51 995	(15 645)	(9 706)	-	5 779	(14)	250 496

Продовження дод. А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У таблиці нижче представлений аналіз зміни резерву під очікувані кредитні збитки у 2023 році:

	Резерв під очікувані кредитні збитки на 1 січня 2023	Переведення кредитів в категорію			Припинення визнання фінансових інструментів	Нові визнані фінансові активи	Зміни параметрів ризику за звітний період	Коригування процентного доходу за знеціненими кредитами	Списані протягом року	Курсові різниці	Резерв під очікувані кредитні збитки на 31 грудня 2023
		З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах строку дії кредиту	Знецінені кредити							
		У мільйонах українських гривень									
Резерв під очікувані кредитні збитки в межах 12 місяців	2 470	3 470	(1 707)	(77)	(883)	2 186	(3 254)	-	-	3	2 208
Кредити юридичним особам	112	171	(21)	-	(38)	120	(237)	-	-	3	110
Кредити фізичним особам – кредитні картки	1 721	2 503	(1 210)	(75)	(687)	983	(1 817)	-	-	-	1 418
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	48	231	(27)	-	(5)	55	(229)	-	-	-	73
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	82	106	(43)	-	(65)	345	(212)	-	-	-	213
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	3	61	(4)	-	(1)	11	(62)	-	-	-	8
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	494	372	(393)	(2)	(85)	664	(675)	-	-	-	375
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	10	26	(9)	-	(2)	8	(22)	-	-	-	11
Резерв під очікувані кредитні збитки в межах строку дії кредиту	3 641	(3 197)	2 001	(1 874)	(661)	871	1 412	-	(2)	1	2 192
Кредити юридичним особам	314	(171)	25	(1)	(50)	4	(63)	-	-	1	59
Кредити фізичним особам – кредитні картки	2 259	(2 243)	1 354	(1 692)	(494)	674	1 555	-	(2)	-	1 411
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	534	(226)	84	(56)	(39)	56	107	-	-	-	460
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	61	(100)	47	(56)	(19)	69	38	-	-	-	40
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	36	(61)	6	(3)	(5)	23	28	-	-	-	24
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	366	(371)	463	(58)	(44)	44	(221)	-	-	-	179
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	71	(25)	22	(8)	(10)	1	(32)	-	-	-	19
Резерв під очікувані кредитні збитки - знецінені кредити	176 301	(273)	(294)	1 951	(844)	49	85	2 271	(1 322)	574	178 498
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремі портфелі	167 435	-	-	-	(2)	-	(47)	1 852	(133)	528	169 633
Кредити юридичним особам	753	-	(4)	1	(36)	-	(15)	13	(94)	31	649
Кредити фізичним особам – кредитні картки	6 061	(260)	(144)	1 767	(609)	11	(105)	268	(939)	-	6 050
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	691	(5)	(57)	56	(24)	20	47	23	(34)	14	731
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	246	(6)	(4)	56	(30)	2	(4)	5	(18)	-	247
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	37	-	(2)	3	(2)	-	-	-	-	-	36
Кредити фізичним особам – інші кредити	13	-	-	-	-	-	(1)	-	(8)	-	4
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	905	(1)	(70)	60	(123)	16	199	106	(84)	1	1 009
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	160	(1)	(13)	8	(18)	-	11	4	(12)	-	139
Всього резерву під очікувані кредитні збитки	182 412	-	-	-	(2 388)	3 106	(1 757)	2 271	(1 324)	578	182 898

Продовження дод. А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У таблиці нижче представлений аналіз зміни резерву під очікувані кредитні збитки у 2022 році:

У мільйонах українських гривень	Резерв під очікувані кредитні збитки на 1 січня 2022	Переведення кредитів в категорію			Припинення визнання фінансових інструментів	Нові визнані фінансові активи	Зміни параметрів ризику за звітний період	Коригування процентного доходу за знеціненими кредитами	Списані протягом року	Рекласифікація за типами боржників	Курсові різниці	Інше	Резерв під очікувані кредитні збитки на 31 грудня 2022
		З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	Знецінені кредити									
Резерв під очікувані кредитні збитки в межах 12 місяців	1 254	4 646	(2 696)	(51)	(497)	1 217	(1 405)	-	-	-	2	-	2 470
Кредити юридичним особам	48	195	(77)	-	(10)	64	(110)	-	-	-	2	-	112
Кредити фізичним особам – кредитні картки	943	3 870	(2 163)	(50)	(429)	605	(1 055)	-	-	-	-	-	1 721
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	32	146	(45)	-	(2)	5	(88)	-	-	-	-	-	48
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	25	86	(89)	-	(12)	47	5	-	-	-	-	-	82
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	15	40	(27)	-	(2)	6	(29)	-	-	-	-	-	3
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	173	266	(291)	(1)	(40)	488	(101)	-	-	-	-	-	494
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	18	43	(24)	-	(2)	2	(27)	-	-	-	-	-	10
Резерв під очікувані кредитні збитки в межах строку дії кредиту	265	(4 398)	3 985	(4 769)	(341)	449	8 439	-	-	-	11	-	3 641
Кредити юридичним особам	2	(195)	91	(20)	(30)	44	412	-	-	2	8	-	314
Кредити фізичним особам – кредитні картки	161	(3 657)	2 500	(4 290)	(228)	367	7 406	-	-	-	-	-	2 259
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	46	(140)	439	(57)	(16)	7	249	-	-	-	3	-	534
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	4	(77)	80	(202)	(15)	8	263	-	-	-	-	-	61
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	2	(40)	32	(8)	(4)	-	54	-	-	-	-	-	36
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	23	(248)	770	(178)	(39)	23	17	-	-	(2)	-	-	366
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	24	(41)	73	(14)	(9)	-	38	-	-	-	-	-	71
Резерв під очікувані кредитні збитки - знецінені кредити	172 831	(248)	(1 289)	4 820	(347)	69	3 286	1 496	(9 706)	-	5 403	(14)	176 301
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	162 322	-	-	-	-	-	790	1 101	(44)	120	3 146	-	167 435
Кредити юридичним особам	1 070	-	(14)	20	(29)	27	109	14	(612)	(118)	286	-	753
Кредити фізичним особам – кредитні картки	2 460	(213)	(337)	4 340	(145)	14	821	337	(1 217)	-	1	-	6 061
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	6 228	(6)	(394)	57	(68)	23	389	(26)	(7 385)	-	1 887	(14)	691
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	36	(9)	(11)	202	(9)	1	40	7	(14)	-	-	-	246
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	27	-	(5)	8	-	-	11	-	(5)	-	1	-	37
Кредити фізичним особам – інші кредити	62	-	-	-	(12)	-	(12)	(14)	(13)	-	2	-	13
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	536	(18)	(479)	179	(68)	4	1 014	68	(409)	(2)	80	-	905
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	87	(2)	(49)	14	(16)	-	124	9	(7)	-	-	-	160
Всього резерву під очікувані кредитні збитки	174 350	-	-	-	(1 185)	1 735	10 320	1 496	(9 706)	-	5 416	(14)	182 412

Додаток Б.

Фінансова звітність АТ КБ «Приватбанк» за 2024 рік

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан станом за 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2024	31 грудня 2023
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	151 768	152 262
Кредити та аванси банкам	7	86 589	134 237
Кредити та аванси клієнтам	8	112 761	92 019
Інвестиційні цінні папери в т.ч.:		375 094	271 847
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	110 599	100 376
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	204 240	171 471
- за амортизованою собівартістю	9	60 155	-
Поточні податкові активи	26	4	4
Інвестиційна нерухомість	10	2 005	2 340
Осередні засоби	11	5 173	5 127
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	11	1 972	1 563
Відстрочені податкові активи	26	1 629	1 952
Інвестиції в дочірні підприємства, спільні підприємства та асоційовані підприємства		30	30
Інші фінансові активи	12	13 496	9 493
Інші нефінансові активи	13	9 932	9 094
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам	14	1 008	20
Загальна сума активів		761 461	680 008
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти клієнтів	15	621 596	555 525
Інші залучені кошти	16	6 199	2 630
Поточні податкові зобов'язання	26	21 553	25 790
Інші фінансові зобов'язання	17	4 072	3 038
Забезпечення у т.ч.:	18	6 013	5 438
- резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		1 046	1 111
- інше забезпечення		4 967	4 327
Інші нефінансові зобов'язання	19	2 884	2 741
Загальна сума зобов'язань		662 317	595 162
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	20	206 060	206 060
Емісійний дохід		23	23
Інші резерви	9, 11	2 558	(1 741)
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174
Резерви та інші фонди банку	20	14 847	12 959
Накопичений дефіцит		(136 518)	(144 629)
Загальна сума власного капіталу		99 144	84 846
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		761 461	680 008

Затверджено до випуску та підписано 18 березня 2025 року.

Карл Мікаель Енрікссон
Голова Правління

Л. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)

Л. П. Чепістрах
В. о. Головного бухгалтера

Продовження дод. Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

Окремий звіт про прибуток або збиток за рік, що закінчився 31 грудня 2024 року

У мільйонах українських гривень	Прим.	2024 рік	2023 рік
Процентні доходи в т.ч.:		77 594	66 238
- процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	21	72 893	61 614
- інші процентні доходи	21	4 701	4 624
Процентні витрати	21	(10 705)	(6 616)
Чистий процентний дохід		66 888	59 622
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	22	(2 072)	(4 588)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		64 816	55 034
Комісійні доходи	23	46 602	41 589
Комісійні витрати	23	(18 834)	(17 150)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		5 497	10 174
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(3 201)	(1 076)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	1 093	1 266
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	9	10 298	4 648
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		41	185
Витрати на виплати працівникам		(12 484)	(10 552)
Амортизаційні витрати	11	(2 731)	(2 175)
Інші адміністративні та операційні витрати в т.ч.:	24	(11 341)	(10 946)
- розформування (витрати на створення) резерву під юридичні ризики	18, 24	(609)	194
- адміністративні та операційні витрати	24	(10 732)	(11 140)
Інші доходи	25	1 619	2 173
Інші прибутки (збитки) - збиток від модифікації фінансових активів		(376)	(407)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		1	(1)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		4	4
Прибуток до оподаткування		81 004	72 766
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	26	(40 863)	(35 001)
Прибуток за рік		40 141	37 765

Затверджено до випуску 18 березня 2025 року.

Карл Мікаель Бергштерт
Голова ПравлінняЛ. П. Чернишова
Заступник Голови Правління (з питань фінансів)Л. П. Чепістрак
В. о. Головного бухгалтера

Продовження дод. Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У таблиці нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості кредитів та авансів клієнтам у 2024 році:

	Валова балансова вартість на 1 січня 2024	Переведення кредитів в категорію			Припинення виконання фінансових інструментів	Нові визнані фінансові активи	Інші зміни валової балансової вартості	Списані протягом року	Рекласифі- кація за типами борговиків	Курсові різниці	Валова балансова вартість на 31 грудня 2024
		З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	Знецінені кредити							
У мільйонах українських гривень											
З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	81 587	28 736	(37 087)	(482)	(44 272)	90 755	(19 373)	-	-	100	99 954
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	5 406	168	(481)	-	(1 495)	5 133	(707)	-	70	92	8 182
Кредити юридичним особам, що надані за операціями РЕПО	1 459	-	-	-	(12 335)	10 902	138	-	-	-	169
Кредити фізичним особам – кредитні картки	41 967	11 798	(15 821)	(449)	(20 363)	28 971	5 601	-	-	-	51 708
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	3 476	2 244	(2 142)	(3)	(137)	3 290	(393)	-	-	-	6 335
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	9 296	536	(1 253)	(28)	(6 361)	23 794	(13 960)	-	-	-	12 014
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	736	583	(665)	-	(187)	2 396	(568)	-	-	-	2 295
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	18 806	13 106	(16 351)	(12)	(3 357)	14 783	(9 241)	-	(70)	8	17 672
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	441	301	(374)	-	(29)	1 496	(247)	-	-	-	1 588
З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	12 843	(28 578)	37 186	(2 433)	(2 698)	4 090	(5 286)	(2)	-	8	15 139
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	284	(168)	481	-	(172)	56	(184)	-	5	1	303
Кредити фізичним особам – кредитні картки	5 241	(11 654)	15 858	(2 052)	(1 661)	2 192	(865)	(2)	-	-	7 657
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 346	(2 343)	2 168	(61)	(78)	532	(174)	-	-	4	1 494
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	169	(527)	1 256	(167)	(98)	99	(225)	-	-	-	507
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	109	(583)	665	(4)	(32)	276	(91)	-	-	-	349
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	5 482	(13 102)	16 380	(141)	(619)	910	(3 637)	-	(5)	3	5 271
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	212	(391)	378	(8)	(38)	25	(110)	-	-	-	158
Знецінені кредити	180 487	(158)	(99)	2 925	(698)	29	(1 138)	(14 283)	-	1 649	168 714
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремих портфель	170 042	-	-	-	-	-	328	(9 524)	-	1 564	162 410
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	696	-	-	-	(5)	-	(53)	(66)	-	55	627
Кредити фізичним особам – кредитні картки	7 292	(144)	(37)	2 501	(530)	12	(1 064)	(4 092)	-	-	3 938
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	796	(1)	(26)	64	(37)	11	(30)	(76)	-	29	739
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	299	(9)	(3)	195	(30)	2	(36)	(201)	-	-	217
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	40	-	-	4	(2)	-	(2)	-	-	-	40
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	1 166	(4)	(29)	153	(83)	4	(268)	(277)	-	1	663
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	156	-	(4)	8	(11)	-	(13)	(47)	-	-	89
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	274 917	-	-	-	(47 668)	94 874	(25 797)	(14 285)	-	1 757	283 798

Продовження дод. Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У таблиці нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості кредитів та авансів клієнтам у 2023 році:

	Валова балансова вартість на 1 січня 2023	Переведення кредитів в категорію			Припинення визнання фінансових інструментів	Нові визнані фінансові активи	Інші зміни валової балансової вартості	Списані протягом року	Курсові роzmці	Валова балансова вартість на 31 грудня 2023
		З оцінкою оцілюваних кредитних збитків в межах 12 місяців	З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	Знецінені кредити						
У мільйонах українських гривень										
З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	56 590	18 850	(22 828)	(578)	(37 108)	80 358	(13 762)	-	65	81 587
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	3 127	1 228	(515)	-	(1 826)	4 024	(891)	-	59	5 406
Кредити юридичним особам, що надані за операціями РЕПО	-	-	-	-	(10 507)	12 196	(230)	-	-	1 499
Кредити фізичним особам – кредитні картки	32 413	7 060	(7 821)	(526)	(16 695)	24 251	3 281	-	-	41 967
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 635	807	(800)	(9)	(185)	2 298	(270)	-	-	3 476
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	3 250	857	(516)	(8)	(3 341)	16 482	(7 428)	-	-	9 296
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	178	282	(267)	-	(43)	761	(183)	-	-	736
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	15 610	8 269	(12 633)	(35)	(4 440)	20 041	(8 020)	-	6	18 806
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	377	347	(276)	-	(71)	281	(221)	-	-	441
З оцінкою кредитних збитків в межах строку дії кредиту	15 345	(18 490)	23 187	(3 547)	(3 283)	4 717	(5 090)	(2)	6	12 843
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	1 400	(1 228)	515	(26)	(222)	87	(249)	-	3	284
Кредити фізичним особам – кредитні картки	6 654	(6 716)	8 010	(2 596)	(1 812)	2 531	(828)	(2)	-	5 241
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	1 528	(801)	864	(134)	(112)	206	(207)	-	2	1 346
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	350	(849)	522	(87)	(198)	810	(379)	-	-	169
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	111	(282)	261	(7)	(20)	101	(63)	-	-	109
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	4 675	(8 268)	12 712	(644)	(836)	961	(3 127)	-	1	5 482
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	627	(346)	291	(53)	(83)	12	(237)	-	-	212
Знецінені кредити	178 561	(360)	(359)	4 121	(980)	51	189	(1 322)	578	180 487
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремий портфель	167 931	-	-	-	(2)	-	1 713	(133)	533	170 042
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	813	-	(4)	26	(54)	1	(25)	(94)	33	696
Кредити фізичним особам – кредитні картки	7 526	(344)	(189)	3 122	(696)	12	(1 199)	(939)	-	7 292
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	749	(6)	(64)	142	(25)	21	1	(34)	11	796
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	306	(8)	(6)	95	(35)	3	(30)	(26)	-	299
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	39	-	(2)	7	(3)	-	(1)	-	-	40
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	1 026	(1)	(79)	679	(143)	17	(250)	(84)	1	1 166
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	171	(1)	(15)	52	(20)	-	(20)	(12)	-	156
Всього кредитів та авансів клієнтам, загальна сума	250 496	-	-	-	(41 371)	85 131	(18 663)	(1 324)	649	274 917

Продовження дод. Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У таблиці нижче представлений аналіз зміни резерву під очікувані кредитні збитки у 2024 році:

	Резерв під очікувані кредитні збитки на 1 січня 2024	Переведення кредитів в категорію			Припинення визнання фінансових інструментів	Нові визнані фінансові активи	Зміни параметрів ризику за звітний період	Коригування процентного доходу за значеними кредитами	Списані прогном року	Курсові ризики	Резерв під очікувані кредитні збитки на 31 грудня 2024
		З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах строку дії кредиту	Знецінені кредити							
		У мільйонах українських гривень									
Резерв під очікувані кредитні збитки в межах 12 місяців	2 288	3 429	(1 566)	(48)	(700)	1 644	(3 473)	-	-	2	1 496
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	110	17	(8)	-	(20)	89	(84)	-	-	2	106
Кредити фізичним особам – кредитні картки	1 418	2 252	(1 148)	(47)	(539)	746	(1 799)	-	-	-	883
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	73	631	(45)	-	(3)	57	(619)	-	-	-	94
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	213	71	(82)	(1)	(99)	459	(407)	-	-	-	154
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	8	101	(10)	-	(3)	28	(100)	-	-	-	24
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	375	344	(267)	-	(36)	241	(442)	-	-	-	215
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	11	13	(6)	-	-	24	(22)	-	-	-	29
Резерв під очікувані кредитні збитки в межах строку дії кредиту	2 192	(3 319)	1 644	(1 260)	(409)	648	2 373	-	(2)	1	1 868
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	59	(17)	8	-	(31)	4	18	-	-	-	41
Кредити фізичним особам – кредитні картки	1 411	(2 154)	1 173	(1 135)	(325)	413	1 756	-	(2)	-	1 137
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	460	(629)	67	(24)	(25)	152	460	-	-	1	462
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	40	(64)	84	(93)	(10)	6	102	-	-	-	65
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	24	(101)	11	(1)	(6)	47	75	-	-	-	49
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	179	(341)	292	(6)	(9)	25	(33)	-	-	-	107
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	19	(13)	9	(1)	(3)	1	(5)	-	-	-	7
Резерв під очікувані кредитні збитки - знецінені кредити	178 488	(110)	(78)	1 308	(584)	25	(25)	1 283	(14 283)	1 639	167 673
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремих портфель	169 633	-	-	-	-	-	(306)	1 025	(9 524)	1 558	162 386
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	649	-	-	-	(5)	-	(36)	9	(86)	52	603
Кредити фізичним особам – кредитні картки	6 050	(99)	(25)	1 182	(446)	11	365	180	(4 092)	-	3 127
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	731	(1)	(23)	24	(30)	10	(27)	25	(76)	28	661
Кредити фізичним особам – споживчі кредити	251	(7)	(2)	94	(25)	2	54	4	(201)	-	179
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	36	-	-	-	(2)	-	4	-	-	-	38
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	1 009	(3)	(25)	6	(67)	2	(79)	36	(277)	1	603
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	139	-	(3)	1	(9)	-	-	4	(47)	-	85
Всього резерву під очікувані кредитні збитки	182 888	-	-	-	(1 693)	2 317	(1 125)	1 283	(14 285)	1 642	171 937

Продовження дод. Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"

8 Кредити та аванси клієнтам (продовження)

У таблиці нижче представлений аналіз зміни резерву під очікувані кредитні збитки у 2023 році:

	Резерв під очікувані кредитні збитки на 1 січня 2023	Переведення кредитів в категорію			Припинення визнання фінансових інструментів	Нові визнані фінансові активи	Зміни параметрів ризику за звітний період	Коригування процентного доходу за знеціненими кредитами	Списані прогном року	Курсові різниці	Резерв під очікувані кредитні збитки на 31 грудня 2023
		З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах 12 місяців	З оцінкою очікуваних кредитних збитків в межах строку дії кредиту	Знецінені кредити							
		У мільйонах українських гривень									
Резерв під очікувані кредитні збитки в межах 12 місяців	2 470	3 470	(1 707)	(77)	(883)	2 186	(3 254)	-	-	3	2 208
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	112	171	(21)	-	(38)	120	(237)	-	-	3	110
Кредити фізичним особам – кредитні картки	1 721	2 503	(1 210)	(75)	(687)	983	(1 817)	-	-	-	1 418
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	48	231	(27)	-	(5)	55	(229)	-	-	-	73
Кредити фізичним особам – словесні кредити	82	106	(43)	-	(65)	345	(212)	-	-	-	213
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	3	61	(4)	-	(1)	11	(62)	-	-	-	8
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	494	372	(393)	(2)	(85)	664	(675)	-	-	-	375
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	10	26	(9)	-	(2)	8	(22)	-	-	-	11
Резерв під очікувані кредитні збитки в межах строку дії кредиту	3 641	(3 197)	2 001	(1 874)	(661)	871	1 412	-	(2)	1	2 192
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	314	(171)	25	(1)	(50)	4	(63)	-	-	1	59
Кредити фізичним особам – кредитні картки	2 259	(2 243)	1 354	(1 692)	(494)	674	1 556	-	(2)	-	1 411
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	534	(226)	84	(56)	(39)	56	107	-	-	-	460
Кредити фізичним особам – словесні кредити	61	(100)	47	(56)	(19)	69	38	-	-	-	40
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	36	(61)	6	(3)	(5)	23	28	-	-	-	24
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	366	(371)	463	(58)	(44)	44	(221)	-	-	-	179
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	71	(25)	22	(8)	(10)	1	(32)	-	-	-	19
Резерв під очікувані кредитні збитки - знецінені кредити	176 301	(273)	(294)	1 951	(844)	49	85	2 271	(1 322)	574	178 498
Кредити та дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом, що управляються як окремі портфелі	167 436	-	-	-	(2)	-	(47)	1 852	(133)	528	169 633
Кредити юридичним особам та підприємствам середнього бізнесу	753	-	(4)	1	(36)	-	(15)	13	(94)	31	649
Кредити фізичним особам – кредитні картки	6 061	(260)	(144)	1 767	(609)	11	(106)	268	(939)	-	6 050
Кредити фізичним особам – іпотечні кредити	691	(5)	(57)	56	(24)	20	47	23	(34)	14	731
Кредити фізичним особам – словесні кредити	259	(6)	(4)	56	(30)	2	(5)	5	(26)	-	251
Кредити фізичним особам – кредити на придбання автомобіля	37	-	(2)	3	(2)	-	-	-	-	-	36
Кредити підприємствам мікро та малого бізнесу	906	(1)	(70)	60	(123)	16	199	106	(84)	1	1 009
Дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом	160	(1)	(13)	8	(18)	-	11	4	(12)	-	139
Всього резерву під очікувані кредитні збитки	182 412	-	-	-	(2 388)	3 106	(1 757)	2 271	(1 324)	578	182 898